

EIZ U MEDIJIMA

RUJAN 2016.

TRIKOVI TRGOVACA

Elektroniku na akciji obavezno isprobajte, pazite da ormar ima sve police

Autor: Petra Balijsa

Trgovci znaju i od dobavljača tražiti akcijski popust. Bitno da je trošak pokriven. Makar nauštrb zarade, kaže prof. dr. sc. Marinko Jurčević

Petak je uvečer. Sjedite ispred televizora i gledate omiljenu seriju. I baš kad je najnapetije - prekid. Kreću reklame. Osim ako niste od onih koji će momentalno prebaciti program, prvo s čime će vas zatrpiti je blok o akcijama u trgovinama. A s obzirom da dolazi vikend, prvo što ćete ugledati obično je snižena cijena mesa. Razlog tomu, kažu marketinški stručnjaci, jest što trgovci računaju na obiteljske ručkove i roštilje, pa će svatko posegnuti dublje u novčanik i kupiti koji kilogram više - tek "da se nađe".

Samo da se ugodno osjećaju

– U takvim reklamama u kojima se oglašavaju akcije obično je jedan proizvod glavni, ovisno o danu kad se vrti, a uz njega idu dodatna dva koja nisu krucijalna, ali privlače kupce, kao što je pivo i desert. No svaki proizvod koji stoji na policama prošao je kroz detaljno marketinško mjerenje. Tako barem rade svi koji se ozbiljno time bave. Znaju točno koja skupina ljudi određeni proizvod kupuje, za koje prigode, sve detalje vezane uz njega - kaže marketinški stručnjak prof. dr. sc. Marinko Jurčević, dodajući kako o trgovcu ovisi kada će određeni proizvod i za koliko sniziti - ovisi to o stanju zaliha ili činjenici da trgovac želi u ponudu staviti neku drugu liniju proizvoda.

– Pa makar nauštrb svoje zarade. Često se ljudi pitaju kako neki odjevni predmet može biti na popustu od 70 posto te kolika je stvarna cijena kad se može za toliko sniziti. No trgovci znaju i od dobavljača tražiti akcijski popust. Bitno je da je trošak pokriven - kaže prof. dr. sc. M. Jurčević. Jedino što je zakonski regulirano, reći će predsjednik udruge Potrošač Igor Vujović, jest da se kupac nikako ne smije obmanjivati.

Što znači - ukoliko je proizvod označen kao da je na akciji, a kada se dođe na blagajnu naplate punu cijenu - potrošač može zahtijevati da mu naplate onu akcijsku cijenu. Uz to, dodat će prof. dr. sc. Marinko Jurčević, u akcijama se ne smiju naglašavati da je jedna marka iste kategorije proizvoda bolja od druge. Proizvodi koji su na akciji, dodaje Vujović, obavezno moraju biti izdvojeni, jasno označeni kao takvi, a mora biti i istaknuta prijašnja cijena.

– Znaju ih nekad napuhati, tako da ispada da je cijena s popustom stvarna cijena proizvoda. Potrošaču je, dakle, bitno da poznaje kolika je tržišna vrijednost određenog proizvoda - priča Vujović.

Prilikom provođenja akcija, trgovcima je također bitno, kaže dr. sc. Ivan-Damir Anić s Ekonomskog instituta, da kupca čim dulje zadrže u trgovini.

– A to postižu kreiranjem ugodne atmosfere, pa im dijele kupone, organiziraju degustacije... Akcije provode čitavim nizom instrumenata - odgodama plaćanja, kroz loyalty programe, uz dva kupljena nude treći gratis... - kaže dr. sc. Ivan-Damir Anić.

A kada se u trgovinu dođe radi određene akcije, kažu ovi stručnjaci, kupac nikad se ne uzme samo jedna stvar, pa trgovci ovdje računaju na tzv. impulzivnu kupnju.

Zbog toga često mijenjaju raspored na policama, kako bi, dok tražite određeni proizvod, usput "naletili" i na onaj po koji možda i niste došli. Ukoliko kupujete na akciji, mora se paziti na rok trajanja. Datum na deklaracijama koji označava rok odnosi se na kvalitetu proizvoda, a ne na sigurnost. Odnosno, ako su namirnice pravilo pohranjene mogu se konzumirati i nakon isteka.

To je psihološka potreba

– Kupovanje na akciji zapravo je zadovoljavanje psiholoških potreba - kaže Sanja Maroević, voditeljica Odjela za psihologiju Klinike za psihijatriju Vrapče.

– Ljudi imaju potrebu za slobodom, pa tako i za onom financijskom, a kada osjećate da si mogu priuštiti ono što žele, i to još na akciji, to doprinosi osjećaju moći, pogotovo kod nezrelih osoba, koje taj osjećaj zadovoljstva nisu ostvarili kroz obitelj i sredinu u kojoj žive - kaže prof. psih. Sanja Maroević, dodajući da oni koji su u svojim zahtjevima nezasićeni, pa umjesto dva pari cipela kupe njih pet, to već upućuje na psihički poremećaj.

NAKON PRESUDE EK

Kad bi multinacionalke otišle, Irska bi izgubila svako 10. radno mjesto

Autor: Adriano Milovan

Sa 13 milijardi dolara, koliko bi Apple trebao uplatiti u irsku blagajnu, moglo bi se pokriti dvije trećine godišnjih izdataka za socijalu

Foto: Dado Ruvic / REUTERS

Irska je vlada odlučila da će se ipak žaliti na odluku Europske komisije, koja je ovih dana "presudila" da američki tehnološki div Apple u irsku državnu blagajnu mora uplatiti do 13 milijardi eura, i to zbog, kako su procijenili u Bruxellesu, nelegalnih državnih potpora koje mu je u proteklom razdoblju odobrila vlada u Dublinu.

Odluku da pokažu zube Bruxellesu irske su vlasti donijele na jučer održanoj sjednici vlade. Irska se time svrstala uz Apple. Ne čudi stoga što je i Tim Cook, izvršni direktor Applea, zadovoljan odlukom irskih vlasti.

Rascjep

No, stav da se suprotstavi Bruxellesu irski je kabinet teško iznjedrio. Već i situacija u kojoj je sredinom tjedna, kada je stigla "presuda" Bruxellesu, Dublin najprije najavio, a potom za kraj tjedna i odgodio donošenje odluke, govori dovoljno o rascjepu u kojem se Irska našla. Po mnogima, na kocki je bio i opstanak manjinske irske vlade demokratskog Fine Gaela. U slučaju s Appleom irske su se vlasti doslovno našle između čekića i nakovnja. S jedne strane, 13 milijardi eura, koliko bi Apple trebao uplatiti u irski proračun, iznos je koji Irska svake godine u proračunu izdvaja za zdravstvenu skrb svojih građana. Ako se

tih 13 milijardi eura stavi u odnos s cjelokupnom socijalom, koja je u irskom proračunu godišnje teška nešto manje od 20 milijardi eura, proizlazi da bi se iznosom koji bi Apple trebao uplatiti u irsku blagajnu moglo pokriti čak dvije trećine cjelokupne socijale u zemlji tijekom jedne godine. Taj bi novac Irskoj dobro došao, s obzirom na to da je 2015. zaključila s deficitom većim od 4,9 milijardi eura i javnim dugom od 201,3 milijarde ili 93,8 posto BDP-a.

No, na kocki je ugled Irske kao ulagačke destinacije. Nemali broj Iraca, naime, strahuje da bi posljedica tako drastičnog oporezivanja proizvođača iPhonea za posljedicu mogla imati i povlačenje multinacionalki. Rezultat toga bio bi rast nezaposlenosti u toj zemlji, u kojoj je stopa nezaposlenosti u srpnju bila 8,3 posto, što je tek neznatno manje od prosjeka EU. Procjene govore da bi povlačenje multinacionalki iz Irske za posljedicu imalo gubitak svakog 10. radnog mjesta u irskoj ekonomiji.

Nema straha

Dio analitičara ide još i dalje, pa ocjenjuje da se vlasti u Dublinu nalaze u procijepu između "birokratizirane Europe i korporativne Amerike". S tom su se dilemom suočili i Britanci, kada su na referendumu izglasali Brexit. No, kako sada stvari stoje, nema straha da bi se i Irci mogli povesti za tim primjerom.

- Ovakvi sporovi se događaju, ali ne vjerujem da će imati utjecaja na EU, koja je još dovoljno čvrsta. Sumnjam da bi itko u EU poslije svega napravio nešto poput Brexita - kaže Mladen Staničić, profesor na Visokoj školi za međunarodne odnose i diplomaciju.

No, irsko iskustvo s Appleom moglo bi, upozorava Željko Lovrinčević iz Ekonomskog instituta Zagreb, biti test za projekt stvaranja fiskalne unije u EU.

- U EU se, očito, ide prema ujednačavanju i standardiziranju oporezivanja dohotka od kapitala. Dosad je određen oblik standardizacije postojao samo kod poreza na potrošnju, poput PDV-a ili trošarina - kaže Lovrinčević te nastavlja: - EU nastoji zatvoriti rupe u poreznim sustavima, a sve se češće upozorava i na neloyalnu poreznu konkurenciju među članicama. Stoga se nastoje postaviti minimalne stope za pojedine poreze i standardizirati porezne osnovice. Problem je što se kao benchmark uzimaju stope najrazvijenijih, poput Njemačke i Francuske, koje su visoke. Manje članice, među kojima su i one nove, u nižim poreznim stopama vide šansu za jačanje konkurentnosti.

Što će biti s proračunom? Potraje li slaganje Vlade, Hrvatska gubi i cijelu 2017. godinu

Autor: Jagoda Marić

Hrvatska bi i u 2017. godinu, drugu za redom, mogla ući umjesto s proračunom, s odlukom o privremenom financiranju. Dogodit će se to ako se formiranje Vlade nakon izbora otegne, a posebice bi takvom raspletu mogao doprinijeti pristanak HDZ-a i SDP-a da se prije formiranja Vlade u Saboru usvoji nekoliko zakona i donesu određene odluke koje je Most postavio kao uvjete za suradnju.

Vezivanje ruku

Iako proračunski korisnici, potvrdili su nam čelnici u nekoliko državnih institucija, već rade na proračunskim planovima, kako im to zakon propisuje, čini im se prilično, kako neki od njih ocjenjuju, »neprirodno« vezati ruke svojim prijedlozima nekoj budućoj Vladi i novim ministrima, sve da Vladu sastave iste političke stranke. No, kako bi se formiranje Sabora, pa nakon toga ispunjavanje Mostovih jamstava, bez formiranja Vlade, moglo protegnuti i do kraja studenoga relana je opcija da će Hrvatska i za prva tri mjeseca 2017. godine imati Odluku o privremenom financiranju. Nju će, ako se stvari tako raspeltu, predložiti tehnička Vlada, a mora je potvrditi parlament.

- Gotovo je sigurno, ako se stvari budu tako odvijale i ako se Sabor i formira krajem listopada ili početkom studenoga, pa onda 30 ili 60 dana bude donosio zakone koji su Mostovo jamstvo da nećemo imati dovoljno rano Vladu koja bi predložila proračun, te da ćemo opet imati odluku o privremenom financiranju – kaže ekonomski analitičar Željko Lovrinčević.

To onda znači i da će buduća Vlada imati manji manevarski prostor kad je u pitanju utjecaj na proračun za 2017. godinu, a samim time i porezni sustav, odnosno eventualne promjene koje planira donijeti.

– Promjena u PDV-u ionako ne može biti bez konzultacija s Europskom komisijom, a u prvom kvartalu će biti gotovo nemoguće mijenjati bilo što ako se donese odluka o privremenom financiranju. To znači da promjene mogu stupiti na snagu od 1. travnja i najlakše ih je činiti u sustavu trošarina ili poreza na dohodak. Ali, porez na dohodak tiče se i lokalnih vlasti koje će u to vrijeme već imati donesene svoje godišnje proračune – upozorava Lovrinčević.

Stižu i lokalni izbori

Uz to, lokalni izbori održat će se dogodine u proljeće i bilo kakve promjene u sustavu poreza na dohodak tražit će i promjene u lokalnim proračunima, a lokalne vlasti će nakon prvog kvartala biti zabavljene ili izborima ili formiranjem vlasti nakon izbora, pa će biti prilično kaotično vrijeme za donošenje rebalansa lokalnih proračuna.

- Ako se formiranje Vlade otegne do kraja godine i ako ona ne bude imala utjecaj na proračunske planove do početka drugog kvartala, to znači da smo praktički od prošle kampanje, odnosno od ljeta prošle godine bez Vlade koja donosi važne odluke. I to se vidi i na strukturi našeg BDP-a. On je rastao nešto više od sedam milijardi kuna, a više od deset milijardi kuna donijeli su nam vanjskih čimbenici, niske kamate, niske cijene energenata i sigurnosna situacija u svijetu koja je podigla naš turizam. A to onda znači da se u našoj ekonomiji ništa suštinski nije promijenilo – zaključuje Lovrinčević. Kad se ti vanjski uvjeti promijene, ako se pogorša sigurnosna situacija zbog izbjeglica, ili porastu kamate, pa povuku i cijene energenata, Hrvatska će, upozorava on, opet biti u problemima.

Sve je kao prije krize, plus još i politička nestabilnost

Situacija je identična kao u onim godinama prije krize kad smo rasli zahvaljujući vanjskim utjecajima, a ne zato što se u domaćem gospodarstvu nešto mijenjalo, zato što se primjerice dogodio tehnološki napredak. Samo sada je Hrvatska demokratski deset godina starija, ima veći trošak mirovina, zbog ulaska u EU radna snaga je napušta, a javni dug nam se udvostručio, upozorava Željko Lovrinčević. Nova Vlada tako će primjerice morati razmišljati kako u 2017. godini refinancirati više do 20 milijardi kuna javnog duga, a ako ne bude politički stabilna, moglo bi se dogoditi da izlazak na inozemno tržište opet bude neuspješan.

Istočna Europa više nije oaza jeftine radne snage

Autor: Ana Blašković

Izvor: Thinkstock

Hrvatska prema istraživanju Bloomberg na trećem mjestu po manjku radnika.

Istočna Europa, uključujući i Hrvatsku, čini se pati od iste boljke: poslodavci u regiji sve teže nalaze kvalitetnu radnu snagu.

S najvećim razmjerima tog problema susreću se u Latviji i Češkoj, a mi smo na visokom trećem mjestu, pokazuje istraživanje Bloomberg. Za razliku od spomenutih zemalja s niskim brojem nezaposlenih,

Hrvatska je u paradoksalnoj situaciji: unatoč registriranih 13,3 posto nezaposlenih u srpnju (212.000 ljudi trenutno je prijavljeno na burzi rada), poslodavci ne mogu popuniti radna mjesta.

Regija koja je ranije bila poznata po jeftinoj cijeni rada, danas poslodavcima zadaje glavobolje, a manjak se pogoršava rapidno. U Češkoj se broj nepopunjenih radnih mjesta povećao za 166 posto u zadnje dvije godine, a u Latviji utrostručio u zadnjoj godini.

Prema Bloombergu, u Hrvatskoj je od 2014. povećan za 70 posto. Stoga se potencijalne radnike mami višim plaćama i raznim beneficijama.

McDonald's, poznat po niskim nadnicama, u Mađarskoj nudi besplatan smještaj za zaposlene, Lidl je za četvrtinu podigao plaće u Češkoj te za petinu u Mađarskoj, a u Rumunjskoj softveraše obasipaju vaučerima za teretane i wellnesse...

Ekonomist Željko Lovrinčević ističe da je fenomen posljedica tranzicije i demografije. Vremenom su nestala ograničenja kretanja radnika, a liberalizacijom se dogodio odljev ljudi s kvalitetnijim znanjima. "Poslovi su postali sve složeniji, puno je istraživanja i razvoja, a tvrtkama je 'sunk cost', odnosno trošak odlaska postao puno veći, pa manje su manje fleksibilnije i moraju ranike više platiti", ističe Lovrinčević.

Predsjednica HUP-a Gordana Deranja ističe da je manjak kvalificirane radne snage puno širi problem od visine plaća. Ispušta se iz vida demografska situacija, Europa stari, a u Hrvatskoj godišnje nestaje jedan manji grad. Na to, dodaje, dolazi neadekvatno obrazovanje, a u tri godine od ulaska u Uniju i iseljavanje čitavih obitelji u potrazi za boljim životom u inozemstvu.

Lovrinčević dodaje da je i besplatno obrazovanje koje je osiguravao javni sektor dijelom prešlo u privatni sektor pa se taj trošak dijelom prelijeva i na potražnju za većim plaćama. "Sve je više upisa na fakultete jer je primjetan pomak prema tercijalnim djelatnostima koje nose i veću premiju na plaće, pa se u Hrvatskoj postavlja pitanje što je ostalo na tržištu i koliko su ti ljudi uopće zapošljivi", ističe Lovrinčević.

Premda je u regiji primjetan rast plaća, on se nije dogodio u Hrvatskoj. "Kod nas nije bilo rasta plaća jer se javni sektor nije prilagodio u krizi pa se taj trošak prelio na privatne poslodavce koji su morali otpuštati i smanjivati plaće", zaključuje Lovrinčević. "Krajnje je vrijeme da nam gospodarstvo prestane ovisiti isključivo o inozemnim faktorima, o tome je li nafta niska ili se dogodila kriza u EU. Zato se iduća Vlada pod hitno mora uhvatiti u koštac s reformama, viškom administracije i skupom državom. Sad kad konačno imamo rast, gospodarstvo se mora rasteretiti da imamo brže stope rasta BDP-a jer će tada će biti za socijalu, zdravstvo, inovacije, a tada i plaće mogu rasti", kaže čelnica HUP-a.

Podsjeća da su poslodavcima plaće samo jedna od stavki cijene konačnog proizvoda, a konkurencija na tržištu uvjetuje može li se veći trošak prelići na cijene proizvoda. "Rast plaća nije jedino rješenje problema manjka radne snage; veći je što se djeca ne educiraju kvalitetno. Sve zemlje u Europi omogućuju uvoz radnika, samo se kod nas stalno filozofira s kvotama", napominje Deranja.

Branko Roglič, vlasnik Orbica, ističe da probleme s radnom snagom imaju samo u Hrvatskoj. "Kvalitetnog radnika morate više platiti. Uz redovne plaće zaposlenima krajem godine isplaćujemo varijabilnu plaću koja ovisi o poslovanju tvrtke, cijelo vrijeme uvažavajući dugoročnu održivost tvrtke, a menadžeri imaju poseban dodatak", kaže Roglič, dodajući da zaposlenike motivira školovanjima, studijskim putovanjima...

IT bilježi nedostatan broj stručnjaka, odljev radne snage, a nekonkurentne porezne politike ograničavaju mu potencijal, ističe član Upravnog odbora CISEx-a Milan Puvača. "Možda i najizraženiji izazovi s kojima se svakodnevno susreću tvrtke članice CISEx-a je kvalificirana radna snaga koja nedostaje na tržištu rada. Obrazovne institucije još ne 'proizvode' dovoljno stručnjaka koji bi vladali potrebnim tehnologijama te bili vrlo brzo zapošljivi", kaže.

Postao je već "standard" da se IT tvrtke žale na nedostatak ljudi koje odmah mogu zaposliti po iznadprosječnim uvjetima. Gotovo jedina mogućnost je obrazovanje unutar tvrtke. To su benefiti poput kliznog radnog vremena, korištenja opreme u privatne svrhe, plaćenih putovanja, posebno opremljenih prostora unutar tvrtke za opuštanje i zabavu što su izazovi jer porezni sustav ne potiče već kažnjava nagrađivanja poput financiranja teambuildinga, fitnessa za djelatnike, plaćenog vrtića

STRUČNJACI SECIRAJU

'Mostovi uvjeti su potpuno beznačajni, osim jednog'

Autor: S. SRDOČ

Izvor: Pixsell , Autor:Petar Glebov/Robert Anic

Sedam uvjeta Mosta za potporu novoj vladi financijski su potpuno benigni, a sadržajno potpuno beznačajni za probleme s kojima se hrvatsko društvo susreće, ocijenio je za tportal ekonomski analitičar Željko Lovrinčević sa zagrebačkog Ekonomskog instituta. Poanta je, naglašava, u jačanju pregovaračke pozicije Mosta u startu procesa formiranja vlasti po novom modalitetu, dok u samim uvjetima nema ničeg radikalnog ni zahtjevnog. Jedan je uvjet, međutim, osobito obradovao Tonča Tadića, fizičara s Instituta Ruđer Bošković i jednog od najaktivnijih zastupnika u povijesti Hrvatskog sabora

Most, primjerice, želi promjenu Zakona o HNB-u s ciljem uvođenja nadzora državne revizije nad poslovanjem te institucije , uz objašnjenje da je takva revizija poslovanja centralnih banaka standard u mnogim državama EU-a, pa je usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s tim standardom pitanje demokratskoga dosega.

Lovrinčević podsjeća da isto rješenje ima i HDZ u svom programu. 'To je prijedlog o kojem je već u prijašnjoj Vladi HDZ-a i Mosta postignuto suglasje. Dio europskih zemalja ima slično rješenje i oko toga nema nekih posebnih problema, ali treba strogo razlučiti što radi državna revizija koja kontrolira samo zakonitost poslovanja i ne ulazi ni milimetar u ingerencije vođenja monetarne politike, postavljanja ciljeva i izbora instrumenata upravljanja svim drugim procesima. Crta razdjelnica tu je veoma stroga', napominje Lovrinčević.

'Ne možete nekome štiti dvorac kao prvu nekretninu'

Kada je u pitanju Mostov zahtjev da ovršenici s jedinom nekretninom ne završe na ulici, Lovrinčević upozorava da to trebaju pratiti određeni kriteriji. Države poput Španjolske i Portugala koje su imale problema s nekretninskim balonom izuzele su, pod pritiskom javnosti, vjerovnike od takve ovrhe, ali su to učinile

veoma selektivno, prema imovinskom ili demografskom statusu, maksimalnom broju štićenih kvadrata ili vrijednosti nekretnine.

'Ne možete nekome štititi dvorac kao prvu nekretninu', slikovit je Lovrinčević. Upozorava da bi uvođenje takve mjere bez ikakvih kriterija značilo potpuno urušavanje tržišta, a pristupi li se ovom problemu na razini 'zaštite vjerovnika od ovrhe ako je to prva nekretnina', nastat će kaos.

Prijedlog o ukidanju poreza na tvrtku za mala i srednja poduzeća Lovrinčević ocjenjuje financijski beznačajnim, jer je riječ o malim iznosima, pa to neće ništa važnije promijeniti na stvari, baš kao ni zahtjev Mosta da se pristojba za HRT ograniči na 65 kuna. No Lovrinčević je zato izričito protiv zahtjeva za ukidanjem poreza na isplatu dividende i udjela u poduzeću, što je inače 'uobičajen instrument u sklopu oporezivanja kapitala'.

'To ne treba ukidati. Time bi se samo u potpunosti išlo na ruku velikim inozemnim sustavima, posebno kad se dividenda izvlači van iz Hrvatske', naglasio je Lovrinčević.

Prijedlog da na plaće zaposlenih u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave ne smije ići više od 15 posto prihoda poslovanja jedinice iz prethodne godine Lovrinčević bi vezao uz potrebnu kvalitetnu analizu s obzirom na to da je moguće angažirati iste ljude koji su prethodno bili na plaći po ugovoru kao vanjske suradnike. 'Inventivnost u tom sklopu prevelika je da biste se mogli samo tako ograničiti na jednoj kategoriji, ako mislite nešto napraviti u tom sustavu. Stvar je ipak malo složenija od tako jednostavnih rješenja', ocjenjuje Lovrinčević.

U čemu je problem s Hrvatskim saborom?

Je li takvo i rješenje prema kojemu bi se plaće zastupnike određivale ovisno o redovitosti njihova dolaska u Sabor? Lovrinčević smatra da je puno veći problem od poluprazne sabornice nekompetentnost saborskih službi. Za kvalitetniji rad sabornika nužno je prethodno ojačati saborske odbore, preciznije razinu stručnosti ljudi koji rade po tim odborima, kako iz saborske službe tako i iz samih stranaka.

'Kad to nemate, onda ni zastupnici nemaju podlogu za kvalitetan rad i rasprave. Oni moraju imati inpute, koji dolaze od kvalitetne stranačke organizacije, upotrebe svih javnih resursa i kvalitetnih ljudi u saborskim stručnim službama koji će pripremati kvalitetne materijale u smislu analiza, učinaka itd. Vraćanje digniteta Saboru polazi od veće kvalitete ljudi koji tamo rade i samim tim funkcija koje Sabor može preuzeti – ako Sabor to ne može, onda zastupnici improviziraju, pa bili oni tamo ili ne – to ništa ključno ne rješava', ocjenjuje Lovrinčević.

UDAR NA ZAGREBAČKI PRORAČUN

SDP najavio ograničenje prireza u Zagrebu na 15 posto, Bandiću bi uzeli 110 milijuna kuna

Autor: Marina Klepo

Ukoliko Narodna koalicija dođe na vlast, Siniša Hajdaš Dončić iz SDP-a najavljuje da će ograničiti stopu prireza na dohodak o kojoj gradovi samostalno odlučuju na 15 posto. S obzirom na trenutačnu visinu poreznih stopa u gradovima, ta bi mjera zahvatila samo Grad Zagreb u kojem ona iznosi 18 posto. Iz toga se može zaključiti da SDP cilja samo na jedan grad, onaj na čijem je čelu Milan Bandić kojemu se u aktualnoj političkoj kampanji, među ostalim, prigovara da gradske prihode koristi za vlastitu promociju.

Ukoliko do toga dođe, bit će to drugi put da Vlada Zorana Milanovića limitira visinu prireza. Prvi put to je učinila 2014. godine kada je najveću stopu spustila sa 30 na 18 posto.

Koliko su Zagrepčani opterećeni lokalnim nametom pokazala je i prošlogodišnja analiza tvrtke Bisnode prema kojoj svaki stanovnik Zagreba u prosjeku godišnje plati 6367 kuna prireza, gotovo dvostruko više od drugog po redu opterećenog grada, Svete Nedelje, čiji stanovnici za gradsku blagajnu izdvajaju 3427 kuna.

No, što bi ograničavanje stope prireza značilo za proračun Zagreba? U njega se u prošloj godini od prireza slilo 653 milijuna kuna. Kada bi stopa iznosila 15 posto, to bi značilo da bi Grad Zagreb ostao bez oko 110 milijuna kuna. Naravno, Zagrepčanima bi se istodobno povećale plaće za nekoliko desetaka kuna, ovisno o njihovom iznosu.

Kompenzacija

Ekonomistica i bivša gradonačelnica Zagreba Sandra Švaljek slaže se da je stopa prireza u Zagrebu velika, ali protivi se tome da politika ograničava visinu prireza.

- Stopa prireza je cijena života u određenim uvjetima, a porezne jurisdikcije bi se trebale nadmetati i kvalitetom infrastrukture. Ako grad digne stopu poreza i ona ne odgovara kvaliteti infrastrukture, može riskirati da će se stanovništvo iseliti - kaže Švaljek. Premda, teško je očekivati da bi samo visina prireza mogla nekoga natjerati na preseljenje. No, gledajući ekonomski, Švaljek smatra da više smisla ima lokalnoj samoupravi ostaviti mogućnost da samostalno odlučuje o visini prireza jer je to jedina razina autonomije koju ima, a da država istodobno predloži cjelovitu reformu poreznog sustava. To uključuje i pomjeranje granice razreda za oporezivanje dohotka po stopi od 40 posto. Ukoliko bi se ona pomjerala sa sadašnjih 13.200 kuna na veći iznos, gradovi bi ubirali manje prihode od tog poreza. Razumljivo je da bi grad teže podnio pad prihoda po obje osnove, zbog smanjivanja stope prireza i manjeg oporezivanja dohotka. U tom slučaju moguće je da ih kompenzira raznim naknadama, opet na teret svojih stanovnika.

Nova mjera

Dok je SDP uglavnom zaokupljen "fiskalnim kapacitetom" Grada Zagreba, HDZ, čini se, ima na umu i druge lokalne jedinice. Tehnički ministar financija Zdravko Marić naveo je slučaj sveučilišta iz Slavenskog Broda

koje nije moglo povući sredstva iz europskih fondova zbog toga što Grad ima slabe fiskalne kapacitete. Glavni prihod jedinica lokalne samouprave je porez na dohodak, a zakonskim izmjenama iz 2014. godine mnoge su ostale bez dijela novca. Prema Marićevu mišljenju, one su trebale biti kompenzirane.

Jedna od mjera koja bi se trebala odnositi na lokalni proračun je i uvođenje poreza na nekretnine. Oko toga poreza obje su stranke dijelom suglasne i ističu da je riječ o dugoročnom projektu, čija je priprema vrlo komplicirana i ne smije rezultirati većim troškovima za građane. Međutim, dojam je da bi HDZ s njegovom primjenom ipak krenuo ranije, od 2018. Kako je objasnio Marić, umjesto komunalne naknade uveo bi se porez na nekretnine, s time da bi se u prvoj fazi poboljšali kriteriji oporezivanja. Tako bi se, primjerice, sadašnji fizički kriteriji, po metru četvornom i lokaciji, nadopunili dodatnim kriterijem, starošću nekretnina.

Komunalne naknade

Također, ujednačila bi se visina komunalnih naknada koja se sada značajno razlikuje među lokalnim jedinicama. U drugoj fazi, kada se za to steknu uvjeti, uslijedilo bi progresivno oporezivanje koje znači da bi veći porez plaćali oni koji imaju veći broj nekretnina.

BDP POSUSTAJE

Ekonomski institut očekuje usporavanje rasta u trećem kvartalu

Autor: tportal.hr/Hina

Izvor: Cropix Cropix , Autor: CROPIX / Milivoj Keber

Vrijednost CEIZ indeksa u trećem tromjesečju nešto je niža u odnosu na prethodno tromjesečje, što upućuje na usporavanje poslovne aktivnosti, objavio je u petak Ekonomski institut Zagreb (EIZ), uz procjenu da bi stopa rasta realnog BDP-a u trećem tromjesečju 2016. godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine mogla iznositi 2,2 posto, što je blago usporavanje rasta u odnosu na prvu polovinu godine

'Od ožujka ove godine CEIZ indeks bilježi visoke pozitivne stope koje se iz mjeseca u mjesec blago smanjuju. U prvom mjesecu trećeg tromjesečja, srpnju, CEIZ indeks je zabilježio vrijednost od dva indeksna boda što je smanjenje od 0,7 indeksnih bodova u odnosu na prethodni mjesec i smanjenje od 1,1 postotni bod u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Vrijednost indeksa u trećem tromjesečju stoga je nešto niža u odnosu na prethodno tromjesečje, što upućuje na usporavanje poslovne aktivnosti u trećem tromjesečju', navode iz EIZ-a.

No, dodaju, mjereno na godišnjoj razini, prosječna vrijednost CEIZ-a upućuje na ubrzavanje ekonomske aktivnosti.

Stoga na temelju kretanja CEIZ indeksa, u EIZ-u očekuju da bi stopa rasta realnog BDP-a u trećem tromjesečju 2016. godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine mogla iznositi 2,2 posto, što je blago usporavanje rasta u odnosu na prvu polovicu godine. U prvom je tromjesečju, naime, godišnji rast realnog BDP-a iznosio 2,7 posto, a u drugom 2,8 posto.

CEIZ indeks je mjesečni složeni indikator poslovnog ciklusa razvijen na Ekonomskom institutu Zagreb, a svrha mu je pružiti pravovremenu informaciju o trenutnom stanju poslovnoga ciklusa, zbog čega se vrijednost CEIZ indeksa mijenja istodobno s promjenama poslovnog ciklusa.

CEIZ je jednobrojčani pokazatelj poslovnog ciklusa koji sadrži informacije koje bi inače trebalo prikupljati analizom velikog broja različitih ekonomskih serija. Za razliku od vremenske serije tromjesečnog BDP-a, daje

mjesečnu ocjenu stanja gospodarstva pružajući na taj način preciznije informacije o promjenama koje se odvijaju tijekom kraćeg vremenskoga razdoblja. Dostupan je jedan do tri mjeseca prije objave podataka o tromjesečnom BDP-u, zbog čega nosioci ekonomskih politika i zainteresirana javnost mogu pravovremeno pratiti gospodarska kretanja, napominju iz EIZ-a.

Analiza Ekonomskog instituta Zagreb

HT stvara više od 3% BDP-a i spada u kompanije s najvećim utjecajem na hrvatsko gospodarstvo

Autor: Jadranka Dozan

Foto: Boris Kovačev / CROPIX

Hrvatski telekom od 2011. do 2015. investirao je u zemlji 5,7 milijardi kuna te pridonio stvaranju gotovo 13 milijardi kuna novostvorene vrijednosti, u što su uključeni porezi, masa plaća i dobit, čime je među kompanijama u Hrvatskoj s jednim od najvećih utjecaja na gospodarstvo i društvo, pokazala je analiza zagrebačkog Ekonomskog instituta.

Ta analiza, pod nazivom "Ekonomski atlas HT Grupe", predstavljena je u petak medijima u Selcu na susretu sa članovima uprave HT-a. Njezin je cilj pokazati socioekonomski doprinos HT grupe poslovnoj i društvenoj okolini. U analizi je komparirano deset najvećih tvrtki u Hrvatskoj, prema podacima Poslovni.hr.

"HT Grupa ostvaruje više od 3 posto hrvatskog BDP-a i podržava više od 27 tisuća radnih mjesta u Hrvatskoj, jer se za svako radno mjesto unutar HT Grupe vežu još 4,4 radna mjesta u ostatku gospodarstva", naglasila je na predstavljanju novoimenovana ravnateljica Ekonomskog instituta Maruška Vizek.

Od pokazatelja iz analize istaknula je i da s prosjekom od 8.616 kuna neto, HT Grupa isplaćuje 54 posto veću plaću od državnog prosjeka te 16 posto iznad prosjeka sektora informacija i komunikacija.

"HT je najveći privatni investitor u Hrvatskoj u proteklih pet godina, ima veliki multiplikativni učinak na cijelo hrvatsko gospodarstvo i stvara najveću vrijednost svim svojim dionicima, zaposlenicima, dioničarima, dobavljačima i državi", ocijenila je Vizek.

Predsjednik Uprave HT-a Davor Tomašković istaknuo je da analiza pokazuje važnost poslovanja HT-a za razvoj ukupnog gospodarstva, pogotovo u segmentima radnih mjesta i investicija. "Nastavljamo s investicijama ključnim za daljnji razvoj i digitalizaciju društva, pa tako od rujna za 180 tisuća korisnika širokopojasnog interneta nudimo 'surfanje' i do pet puta većim brzinama nego do sada", poručio je Tomašković.

Istaknuo je i da je HT u 2016. po pri put nakon pet godina zaustavio trend pada prihoda i dobiti, ostvarivši izvrsne rezultate, kao i da je samo u toj godini uložio 1,5 milijardi kuna, što je najviše među privatnim investitorima.

Razvoj širokopojasnog interneta član Uprave HT-a za tehnologiju Boris Drilo označio je preduvjetom za korištenje drugih najmodernijih ICT usluga uz koje i poduzetnici mogu ostvariti veću produktivnost i konkurentnost bez velikog početnog kapitala. "HT ima najveću dostupnost 4G mreže na području Hrvatske te jedini nudi brzine prijenosa do 262 Mbps, a za više od 200 tisuća kućanstava omogućili smo optički priključak čime postavljamo temelje gigabitnog društva", dodao je Drilo.

Maruška Vizek: Potrebna nam je depolitizacija gospodarstva, stranke ne razumiju što gospodarstvu treba

Piše: Lider/Hina

Nova ravnateljica Ekonomskog instituta Zagreb (odlukom Upravnog vijeća EIZ-a izabrana je 9. rujna na četiri godine) Maruška Vizek procjenjuje kako se u drugom dijelu godine može očekivati usporavanje gospodarskog rasta, što već signaliziraju neki pokazatelji, dok je za jači rast potrebno da se politički procesi povuku iz gospodarskih i puste tržišnim silama da odrađuju svoj posao.

Gospodarski rast u drugom tromjesečju iznosio je iznenađujuće visokih 2,8 posto u odnosu na isto razdoblje lani, no Vizek napominje da je CEIZ indeks, koji izrađuje EIZ, već u prvom kvartalu ove godine najavljavao malo usporavanje rasta BDP-a. Kako dodaje, to se prema podacima DZS-a nije dogodilo, nego je rast bio i nešto malo veći nego u prvom kvartalu, kada je iznosio 2,7 posto.

– Brojke oko rasta BDP-a u drugom kvartalu nelogične su i čudne, jer je rast ukupne bruto dodane vrijednosti (BDV), koja čini najveći dio BDP-a, definitivno usporio u odnosu na prvi kvartal i iznosio je 2,5 posto”, komentira Vizek.

To, po njoj, znači i da je izvor rasta BDP-a u drugom kvartalu morao doći ili iz više plaćenog PDV-a ili je vrlo vjerojatno isplata subvencija podigla rast, a to bi mogle biti subvencije poljoprivrednicima, jer su one među najvećima.

EIZ je u petak objavio da je vrijednost CEIZ indeksa u trećem tromjesečju nešto niža u odnosu na prethodno tromjesečje, što upućuje na usporavanje poslovne aktivnosti. Objavio je i procjenu da bi stopa rasta realnog BDP-a u trećem tromjesečju u odnosu na isto razdoblje prošle godine mogla iznositi 2,2 posto.

– Na BDP u drugom dijelu godine zasigurno će i dalje, kao i u prvom, utjecati ogromna neizvjesnost koju ekonomiji donosi politička kriza, kaže Vizek ocjenjujući i da su relativno dobri poslovni pokazatelji kompanija, pa i BDP-a u zadnjih nekoliko kvartala dijelom rezultat i manjeg uplitanja politike u ekonomiju.

– Hrvatsko gospodarstvo izrazito je politizirano, politički akteri se miješaju u sve tržišne procese, a kako je vlast bila u krizi i nisu se gospodarstvom stigli baviti koliko su htjeli, to je očito dobro utjecalo na gospodarstvo zadnjih nekoliko mjeseci, smatra Vizek.

Zadnje što gospodarstvu treba je još poreznih promjena

Ni od buduće vlade Vizek ne očekuje puno, napominjući kako, nažalost, nije sigurna da ćemo dobiti stabilnu vladu te da Hrvatska po gospodarskim, ali sve više i političkim parametrima nalikuje na Španjolsku.

– Ova izborna kampanja je pokazala da političke stranke jednostavno ne razumiju što gospodarstvu treba, a zadnja stvar koja mu treba je još poreznih promjena, čime su se upravo političke kampanje pred ove izbore i opet dosta bavile, upozorava Vizek.

Naglašavajući da je od 2000. do danas Hrvatska u prosjeku imala jednu poreznu promjenu mjesečno, Vizek ističe da takve učestale porezne promjene ugrožavaju i najuspješnije poduzetnike, a kako onda ne bi i one manje uspješne.

– Česte porezne promjene doista su jako štetne, a isticanje i najave tih promjena u političkim kampanjama pred ove izbore samo je znak opće nemoći našeg političkog sustava da napravi konkretne i stvarne reforme u društvu za koje ipak treba malo više nego je promjena zakona, izglasati ga u saboru i pustiti van promjenu, koju s porezima vidite isti čas, ocjenjuje Vizek.

Stoga smatra da bi najvažnije bilo da se politika povuče iz gospodarstva i pusti tržišne sile da odrađuju svoj posao, no to je, kako kaže, "teško očekivati i u idućim godinama jer traži da političke stranke depolitiziraju gospodarstvo, a to od njih zahtijevati je kao da im rušite njihove temelje".

Iako nije, kako kaže, zagovaratelj svekolike moći tržišta jer ono mora imati granice, ipak smatra bitnim pitanje mjere, čega u Hrvatskoj također nema, što su pokazala i njihova istraživanja.

– Kod nas nikada nije ni bilo stvarnog tržišnog kapitalizma, pa su i tržišne sile dva do tri puta slabije nego u zemljama u okruženju. Zato stagniramo, pa i zaostajemo, poručila je Vizek.

Reforma EIZ-a prema znanstvenoj izvrsnosti

Vizek je ravnateljicom EIZ-a, u kojem radi zadnjih 14 godina, imenovana krajem prošlog tjedna nakon što je devet mjeseci bila vršiteljica dužnosti ravnateljice. Najavila je promjene u radu EIZ-a s više otvorenosti prema javnosti i više istraživanja na brojnim temama.

– Do sada su nas više prepoznavali kao makroekonomski institut, a na tome od 30-ak znanstvenika radi tek četvrtina, dok se ostali bave nizom drugih tema s čime ćemo nastojati više upoznati javnost, ističe Vizek najavljujući da će im jedno od važnijih područja u radu biti društvena relevantnost odnosno da EIZ stvarno bude aktivni dionik i sudionik društvenih promjena za što ima i kapacitete i znanja.

SLIČNOSTI SA ŠPANJOLSKOM

STRUČNJAKINJA UPOZORAVA: 'Hrvatsko gospodarstvo izrazito je politizirano, možemo očekivati usporavanje gospodarskog rasta'

Autor: HINA

Foto: Ranko Šuvar / CROPIX

Nova ravnateljica Ekonomskog instituta Zagreb (EIZ) Maruška Vizek procjenjuje kako se u drugom dijelu godine može očekivati usporavanje gospodarskog rasta, što već signaliziraju neki pokazatelji, dok je za jači rast potrebno da se politički procesi povuku iz gospodarskih i puste tržišnim silama da odrađuju svoj posao. Gospodarski rast u drugom tromjesečju iznosio je iznenađujuće visokih 2,8 posto u odnosu na isto razdoblje lani, no Vizek napominje da je CEIZ indeks, koji izrađuje EIZ, već u prvom kvartalu ove godine najavljivao malo usporavanje rasta BDP-a. Kako dodaje, to se prema podacima DZS-a nije dogodilo, nego je rast bio i nešto malo veći nego u prvom kvartalu, kada je iznosio 2,7 posto.

"Brojke oko rasta BDP-a u drugom kvartalu nelogične su i čudne jer je rast ukupne bruto dodane vrijednosti (BDV), koja čini najveći dio BDP-a, definitivno usporio u odnosu na prvi kvartal i iznosio je 2,5 posto", komentira Vizek.

To, po njoj, znači i da je izvor rasta BDP-a u drugom kvartalu morao doći ili iz više plaćenog PDV-a ili je vrlo vjerojatno isplata subvencija podigla rast, a to bi mogle biti subvencije poljoprivrednicima jer su one među najvećima.

EIZ je u petak objavio da je vrijednost CEIZ indeksa u trećem tromjesečju nešto niža u odnosu na prethodno tromjesečje, što upućuje na usporavanje poslovne aktivnosti. Objavio je i procjenu da bi stopa rasta realnog BDP-a u trećem tromjesečju u odnosu na isto razdoblje prošle godine mogla iznositi 2,2 posto.

"Na BDP u drugom dijelu godine zasigurno će i dalje, kao i u prvom, utjecati ogromna neizvjesnost koju ekonomiji donosi politička kriza", kaže Vizek ocjenjujući i da su relativno dobri poslovni pokazatelji kompanija, pa i BDP-a u zadnjih nekoliko kvartala dijelom rezultat i manjeg uplitanja politike u ekonomiju.

"Hrvatsko gospodarstvo izrazito je politizirano, politički akteri se miješaju u sve tržišne procese, a kako je vlast bila u krizi i nisu se gospodarstvom stigli baviti koliko su htjeli, to je očito dobro utjecalo na gospodarstvo zadnjih nekoliko mjeseci", smatra Vizek.

Zadnje što gospodarstvu treba je još poreznih promjena

Ni od buduće vlade Vizek ne očekuje puno, napominjući kako, nažalost, nije sigurna da ćemo dobiti stabilnu vladu te da Hrvatska po gospodarskim, ali sve više i političkim parametrima nalikuje na Španjolsku.

"Ova izborna kampanja je pokazala da političke stranke jednostavno ne razumiju što gospodarstvu treba, a zadnja stvar koja mu treba je još poreznih promjena, čime su se upravo političke kampanje pred ove izbore i opet dosta bavile", upozorava Vizek.

Naglašavajući da je od 2000. do danas Hrvatska u prosjeku imala jednu poreznu promjenu mjesečno, Vizek ističe da takve učestale porezne promjene ugrožavaju i najuspješnije poduzetnike, a kako onda ne bi i one manje uspješne.

"Česte porezne promjene doista su jako štetne, a isticanje i najave tih promjena u političkim kampanjama pred ove izbore samo je znak opće nemoći našeg političkog sustava da napravi konkretne i stvarne reforme u društvu za koje ipak treba malo više nego je promjena zakona, izglasati ga u saboru i pustiti van promjenu, koju s porezima vidite isti čas", ocjenjuje Vizek.

Stoga smatra da bi najvažnije bilo da se politika povuče iz gospodarstva i pusti tržišne sile da odrađuju svoj posao, no to je, kako kaže, "teško očekivati i u idućim godinama jer traži da političke stranke depolitiziraju gospodarstvo, a to od njih zahtijevati je kao da im rušite njihove temelje".

Iako nije, kako kaže, zagovaratelj svekolike moći tržišta jer ono mora imati granice, ipak smatra bitnim pitanje mjere, čega u Hrvatskoj također nema, što su pokazala i njihova istraživanja.

"Kod nas nikada nije ni bilo stvarnog tržišnog kapitalizma, pa su i tržišne sile dva do tri puta slabije nego u zemljama u okruženju. Zato stagniramo, pa i zaostajemo", poručila je Vizek.

Reforma EIZ-a prema znanstvenoj izvrsnosti

Vizek je ravnateljicom EIZ-a, u kojem radi zadnjih 14 godina, imenovana krajem prošlog tjedna nakon što je devet mjeseci bila vršiteljica dužnosti ravnateljice. Najavila je promjene u radu EIZ-a s više otvorenosti prema javnosti i više istraživanja na brojnim temama.

"Do sada su nas više prepoznavali kao makroekonomski institut, a na tome od 30-ak znanstvenika radi tek četvrtina, dok se ostali bave nizom drugih tema s čime ćemo nastojati više upoznati javnost", ističe Vizek najavljujući da će im jedno od važnijih područja u radu biti društvena relevantnost odnosno da EIZ stvarno bude aktivni dionik i sudionik društvenih promjena za što ima i kapacitete i znanja.

ČEKAJUĆI IZBORE

'Za ostvarenje jamstava Mosta treba hrabrosti. Smislenije reforme mogle bi dovesti do podjela'

Autor: Marina Karlović Sabolić

Novu hrvatsku Vladu, tko god sjedio u njoj, čekaju stari problemi.

HDZ, kao relativni pobjednik izbora, kreće u sastavljanje parlamentarne većine, odnosno nove hrvatske Vlade. Njezin prošli sastav u kojem su bili članovi Domoljubne koalicije i Mosta, imao je kraći rok trajanja od prosječne konzerve pa od toliko najavljivanih reformi, osobito onih o kojima je govorio Božo Petrov, nismo vidjeli niti 'r'.

Most, koji je uspio zadržati poziciju treće političke opcije, opet je po svemu sudeći nezaobilazan za sastavljanje nove Vlade, a Petrov garantira da će ovaj put biti drugačije zbog sedam jamstava koja su postavili HDZ-u i SDP-u za poslijeizbornu suradnju. No, kao što je Petrov i sam priznao, njihovo ispunjenje bilo bi tek pet posto onoga što se obećava i što Hrvatskoj stvarno treba. Andrej Plenković, predsjednik HDZ-a, izjavio je u predizbornoj kampanji tek da su mu neka od Mostovih jamstava zanimljiva.

A što kažu stručnjaci?

Ekonomski analitičar i profesor na Fakultetu političkih znanosti, Luka Brkić, ističe da Hrvatskoj trebaju suštinske reforme, a temeljni problemi hrvatskog gospodarstva nisu se promijenili od zadnjih izbora pa će se i nova Vlada s njima morati boriti.

Koji sve problemi čekaju novu Vladu?

'Nekonkurentnost, nezaposlenost i fiskalna konsolidacija javnih financija bit će i dalje najveći izazovi za novu Vladu jer sve dosadašnje te probleme nisu uspjele riješiti', ističe Brkić.

Gospodarski programi, pojašnjava, svih relevantnih stranaka koje su prošle u Sabor ne razlikuju se bitno, osobito s razine ciljeva, a iz ekonomskog programa HDZ-a ne može se iščitati da će tu biti velikih, reformskih zahvata, kaže Brkić.

Maruška Vizek, ravnateljica Ekonomskog instituta Zagreb (EIZ), navodi da su problemi koji će dočekati još jednu hrvatsku Vladu višestruki - od nereformiranih javnih poduzeća, preko preusitnjene lokalne samouprave do neučinkovitog sudstva i javne administracije te loše poslovne klime. Problem je i neuravnotežena struktura rashodne strane proračuna te kontinuirana divergencija hrvatske ekonomije u odnosu na zemlje regije i stare zemlje članice EU-a, ističe Vizek koja također od buduće garniture na čelu države ne očekuje značajnije reforme.

'Vjerujem da će se nastaviti politika malenih pomaka uz zadržavanje statusa quo koju je vodila bivša SDP-ova Vlada. Vjerujem da će doći i do promjena u poreznom sustavu, mada smatram da su takve promjene u načelu loše jer se kod nas događaju prečesto i bez ikakve dubinske analize učinaka promjena. Što se drugih područja tiče, ne očekujem značajnije reforme. Moguće je naravno da će Most inzistirati na smislenijim reformama, no takve reforme bit će popraćene velikom dozom neizvjesnosti, a vjerojatno će dovesti i do podjela među partnerima u koaliciji', pojašnjava Vizek.

'Bilo bi dobro da se jamstva Mosta ostvare'

S tim se slaže i profesor Brkić koji pozdravlja program Mosta jer je, kako kaže, ipak pomak u odnosu na programe ostalih stranaka, ali je skeptičan oko njegove provedbe.

'Bilo bi dobro da se određena jamstva Mosta ostvare, ali to će biti moguće onoliko koliko bude političke hrabrosti da se suprotstavi svim pritiscima i osporavanjima jer će promjenama biti pogođeni interesi određenih grupa koje će ih braniti', ističe Brkić.

Osim promjena u financiranju stranaka i plaćama dužnosnika te proglašenja ZERP-a (oko kojeg su gotovo svi vrlo skeptični), Most buduću suradnju partnerima u izvršnoj vlasti uvjetuje i ukidanjem poreza na tvrtke za mala i srednja poduzeća, izmjenama Ovršnog zakona i Zakona o HNB-u te smanjivanjem prihoda lokalne i područne samouprave s 20 na 15 posto kako bi se smanjio broj lokalnih dužnosnika, odnosno 'uhljeba stranačkih elita'.

Ravnateljica EIZ-a ističe da Hrvatskoj trebaju sustavna rješenja koja ciljaju na rješavanje problema koji će dočekati još jednu hrvatsku vladu.

Teško do smanjenja PDV-a

'Jamstva koja definira Most više doživljavam kao test potencijalnim partnerima putem kojeg bi oni dokazali svoju spremnost za suradnju i promjenu postojećeg modaliteta upravljanja zemljom, nego kao sklop mjera koji proizlazi iz nekog sustavnog promišljanja bolje hrvatske budućnosti', ocjenjuje Vizek.

Jedna od važnih stvari oko koje se HDZ i Most razilaze, a koja je izuzetno važna za hrvatsko gospodarstvo, je PDV. HDZ je najavio smanjenje PDV-a, a Božo Petrov kazao je da su to bajke za malu djecu.

'Nije prvi put da se najavljuju takve mjere, no zbog činjenice da je PDV najizdašniji porez te zbog činjenice da nisu najavljene nikakve racionalizacije s rashodne strane proračuna, nije izgledno da će se najava o smanjenju PDV-a materijalizirati', skeptična je Maruška Vizek.

Brkić pak smatra kako je smanjenje PDV-a pitanje za stručne rasprave jer je upitno mogu li se iz proračuna financirati sve potrebe ako se smanji porez koji puni 60 posto prihoda.

'Most vjerojatno smatra da ga nije moguće smanjivati sada, ali razina smanjivanja PDV-a ne može biti strana niti jednoj političkoj stranci', kaže Brkić.

Vjeruje da će Hrvatska ovaj put dobiti stabilniju Vladu od one prošle jer je, pojašnjava, koalicijski potencijal HDZ-a veći, a Most se s 13 mandata pokazao kao ozbiljna politička opcija.

Proračun za 2017. godinu bit će prvi test nove vlade koja će iduće godine morati dizati nove kredite jer Hrvatskoj na naplatu stiže 27 milijardi kuna duga koji treba otplatiti. I to je još jedan od velikih problema s kojim će se nova politička garnitura u Banskim dvorima morati suočiti.

Maruška Vizek imenovana ravnateljicom Ekonomskog instituta

Autor: Bojan Arežina

Odluku o imenovanju donijelo je Upravno vijeće Instituta na sjednici održanoj 8. rujna

Foto: Slavko Midžor/PIXSELL

Dr. sc. Maruška Vizek imenovana je ravnateljicom Ekonomskog instituta početno s 9. rujna i na vrijeme od četiri godine.

Odluku o imenovanju donijelo je Upravno vijeće Instituta na sjednici održanoj 8. rujna.

Vizek je do ovog imenovanja Institut vodila u svojstvu vršiteljice dužnosti ravnateljice, nakon što je prethodna ravnateljica Dubravka Jurlina Alibegović postala ministrica uprave u vladi Tihomira Oreškovića.

PRORAČUN VEĆ KASNI

Hoće li trakavica oko formiranja vlade uzdrmati javne financije?

Autor: Zoran Korda

Foto: Pixsell Luka Stanzl/PIXSELL

Nakon izvanrednih parlamentarnih izbora, jedan od prvih zadataka nove vlade bit će formiranje proračuna za iduću godinu, kada na naplatu stiže dvostruko više dugova nego ove

Kako sada stvari stoje, opet možemo očekivati mukotrpane pregovore oko sastavljanja vlade. Ako se ponovi situacija iz prethodnih izbora, cijeli proces bi mogao potrajati dulje od dva mjeseca što znači da novu vladu ne možemo očekivati prije početka prosinca.

Kako će se to odraziti na donošenje državnog proračuna, ključnog dokumenta ekonomske politike?

S obzirom na to da se izbori održavaju izvan uobičajenih rokova, procedura formiranja proračuna već kasni. U normalnim uvjetima, proces formiranja proračuna za iduću godinu počinje već u ljeto kada Ministarstvo financija dostavlja ministarstvima i drugim državnim tijelima upute za izradu prijedloga proračuna.

Tijekom rujna usklađuju se prijedlozi proračunskih korisnika s nadležnim ministarstvima, sredinom listopada Ministarstvo financija izrađuje nacrt proračuna, a do sredine studenog vlada usvaja proračun i šalje ga u Hrvatski sabor na izglasavanje.

Ako se pregovori odulje, čeka nas privremeni proračun

Ako postizborni pregovori prođu glatko i vlada se formira kroz mjesec dana, nova ekipa u Banskim dvorima može, uz ubrzanu proceduru, na vrijeme pripremiti proračun. Međutim, ako se postizborna situacija zakomplicira, tehnički ministar financija Zdravko Marić morat će Saboru predložiti privremeno financiranje državnih potreba za prvi kvartal iduće godine.

Marina Tkalec, znanstvenica s Ekonomskog instituta smatra da odugovlačenje s formiranjem vlade neće ni na koji način ugroziti funkcioniranje državnih financija. 'Naše javne financije nisu nikad bolje s obzirom na tehničku Vladu koja to odlično radi', kaže Tkalec.

Za nju je puno veći problem to što se zbog nepostojanja vlade odgađaju nužne reforme.

Ako i dođe do privremenog financiranja, ne bi trebalo biti problema s isplatom plaća i mirovina s obzirom na to da se proračun dobro puni, a nema naznaka da bi u skoro vrijeme moglo doći do većih poremećaja.

Ipak, odugovlačenje s formiranjem vlade i donošenjem proračuna negativno će se odraziti na razvojne projekte budući da tehnička vlada ne smije potpisivati nove ugovore. Osim zastoja Vladinih kapitalnih projekata, ugroženi bi mogli biti i projekti koji se financiraju iz fondova Europske unije s obzirom na to da treba osigurati sufinanciranje.

Za otplatu duga u idućoj godini treba namaknuti 27 milijardi kuna

Kada je riječ o otplati dospjelih dugova i potrebama za zaduživanjem, za ovu godinu sredstva su više manje osigurana, ali u idućoj godini stižu na naplatu dvostruko veće obveze, točnije 27 milijardi kuna.

Uz devet milijardi kuna domaćih obveznica, na naplatu dolaze i strane obveznice u iznosu od 1,5 milijardi dolara. Tome treba dodati i obveze Hrvatskih autocesta, koje u idućoj godini iznose oko milijardu eura.

Tkalec smatra da tehnička Vlada, ako to bude potrebno, može bez problema odraditi i zaduženje na inozemnom tržištu. 'Postoje planovi koje se rade unaprijed i ja smatram da je to samo tehnička stvar, a mislim da tehnička Vlada ima dobru ekipu koja to može provesti', uvjeren je Tkalec.

Kada je riječ o uvjetima zaduživanja, zasad je to teško prognozirati. Brzo formiranje vlade i donošenje održivog proračuna svakako bi pridonijelo jačanju povjerenja investitora, a što bi u konačnici rezultiralo i nižim kamatnim stopama.

Podsjetimo, upravo zbog političkih previranja koja su kulminirala padom Vlade Tihomira Oreškovića, početkom lipnja propao je pokušaj izdavanja obveznica na inozemnom tržištu. Investitori su tražili višu kamatu nego što je Vlada planirala pa je izdavanje obveznica odgođeno dok se ne steknu bolji uvjeti.

Maruška Vizek nova je ravnateljica Ekonomskog instituta, Zagreb

Autor: M. R.

Foto: Udruga Lipa

MARUŠKA VIZEK nova je ravnateljica Ekonomskog instituta Zagreb.

Upravno vijeće Ekonomskog instituta, Zagreb donijelo je odluku o imenovanju dr. sc. Maruške Vizek ravnateljicom Ekonomskog instituta, Zagreb početno s danom 9. rujna 2016. godine, na vrijeme od četiri godine.

Do ovog imenovanja, dr.sc. Maruška Vizek Institut je vodila u svojstvu vršiteljice dužnosti ravnateljice.

Vizek je 2007. godine doktorirala na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu, a područja interesa su joj primijenjena makroekonomija, međunarodne financije i međunarodna ekonomija.

Njena prethodnica na poziciji ravnateljice Instituta bila je Dubravka Jurlina Alibegović, koja je trenutno tehnička ministrica uprave.

ISTRAŽIVANJE RTL-A DANAS

Evo kakav nas život očekuje 2017. godine ako se ostvare sva HDZ-ova predizborna obećanja!

Autor: Ivan Skorin

Bit će nam bolje svima - i djeci i roditeljima i umirovljenicima - tako bi se ukratko mogla sažeti sva predizborna obećanja HDZ-a. Odlučili smo ih držati za riječ

U cijeloj Hrvatskoj pozorno su se pratila predizborna obećanja - osobito ono iz HDZ-ova programa o 5-postotnom rastu mirovina.

Najzvučnije i najjače programsko obećanje je ono o smanjenju PDV-a sa 25 posto na 23 posto do kraja njihova mandata. Maruška Vizek upozorava da se upravo tim porezom puni proračun za najmanje 3 do 4 milijarde kuna na mjesec.

"Baš zbog toga je to izrazito teško. A nije prvi put da je obećano tako nešto", upozorava ravnateljica Ekonomskog instituta Maruška Vizek.

A stari i čini se izgledni novi ministar financija obećao je kroz rošade s porezom na dohodak i olakšicama za djecu u konačnici osjetno povećati plaće pa tako zaposlenoj osobi s prosječnom plaćom od 5.686 kuna – ako je samac, plaća raste na 6.025 kuna odnosno za 339 kuna, a ako ima dvoje djece, skače na 6.212 kuna – za 526 kuna - više.

"I prije se jako često zadiralo u sustav poreza na dohodak tako da vjerujem da je ovo obećanje izvedivo", prognozira Vizek.

Prošle je godine u Hrvatskoj rođeno nikad manje beba - 37.500. Još je Karamarko obećavao roditeljima 7500 tisuća jednokratnih kuna po bebi - no nitko ih nikad nije dobio. Plenković je to ostavio u svom programu, ali hrabro obećao i jednu puno značajniju koju odavno preporučuju demografi.

"Jedna od najučinkovitijih mjera bi bila puna plaća 12 mjeseci, cijeli rodiljni dopust, ali bojim se da će opet pri donošenju proračuna za iduću godinu biti problema jer se neće moći namaknuti sredstva", kaže demograf u Institutu Ivo Pilar Nenad Pokos.

Koliko bi se točno trebalo namaknuti?

Sada vrijedi zakon prema kojem buduća majka koja, primjerice, ima prosječnu plaću od 5686 kuna, nakon porođaja prvih 6 mjeseci dobiva svojih punih 5.686, ali onda pada drugih 6 mjeseci na 2.660 kuna. HDZ-ovci su obećali da 2660 odlazi u povijest i da će i ovih drugih 6 mjeseci primati punu plaću. Pa tako ako uzmemo na primjeru da iduće godine 37500 majki prima 3000 kuna više nego dosad i drugih 6 mjeseci - dolazimo do cifre od 675 milijuna kuna plus još ako se po svakoj bebi da jednokratnih 7500 kn - to je ukupno gotovo milijardu kuna za provođenje ovih dviju mjera. Bit će i za to i za besplatne udžbenike za sve u Hrvatskoj - uvjerali su.

"Dakle za dvije godine možemo očekivati i nove udžbenike koji će biti besplatni s tim da će se nasljeđivati", kaže potpredsjednica HDZ-a Ivana Maletić.

Za dvije godine će se tako - obećali su - i prepoloviti PDV na isporuku struje i plina sa 25 posto na 12 posto, što će smanjiti prosječne račune za struju za 30-ak kuna.

A i stočari mogu odahnuti jer napokon će se riješiti kriza prejeftinog mlijeka tako što će se uvesti zakon o nepoštenoj trgovačkoj praksi - njime će HDZ-ovci uvjetovati trgovačkim lancima što i kako prodavati na svojim policama. Kako će to izvesti, a da pritom ne prekrše barem desetak propisa o slobodnom tržištu - još ne otkrivaju.

EKONOMIST LOVRINČEVIĆ ŽELJKU MARIĆU

Oporezujte sve dohotke pojedinca po istoj stopi

Autor: Lidija Kiseljak

Foto: Zeljko Lukunic/PIXSEL

Promjena samo jednog poreza mogla bi imati loše posljedice na javne financije pa Vladu treba brzo formirati i obaviti cjelokupnu reformu

Ako se u roku od mjesec dana ne formira Vlada, neće biti vremena za uvođenje porezne reforme od početka sljedeće godine, kako sada planira HDZ, nego će se početak morati odgoditi za 2018. godinu. Naime, ako bi se išlo samo u promjene jednog poreza, takvo što bi moglo imati loše posljedice na javne financije pa se stoga mora napraviti sveobuhvatna porezna reforma, ono o čemu ekonomski stručnjaci govore već godinama.

Tim više što nam javne financije nisu stabilne, a postoje i nove prijetnje – od tužbe banaka, MOL-a, Slovenije u slučaju Ljubljanske banke..., što predstavlja potencijalni trošak od oko 20 milijardi kuna. Za takvu reformu druge se zemlje pripremaju barem pola godine jer uključuje i detaljnu analizu, javnu raspravu, novi softver...

Dvije stope PDV-a

– Nije neizvedivo da to napravimo i u dva i pol mjeseca, ali manje od toga nikako, jer bismo tada morali reformu odgoditi na godinu kasnije – kaže analitičar Željko Lovrinčević s Ekonomskog instituta. No potrebno je onda i koncentrirati se na to, a ne voditi sada manje bitne rasprave o pristojbi HRT-u ili porezu na tvrtke.

Kod poreza na dohodak potrebno je, smatra Lovrinčević, uvesti oporezivanje tzv. sintetičkog dohotka, što je nedavno uvela Slovenija, odnosno oporezivanje svih dohodaka pojedinca po istoj stopi, a u drugoj fazi da se proširi osnovica oporezivanja na imovinu i kapital. Nadalje, činjenica je da imamo previsoku najvišu stopu poreza na dohodak koja se primjenjuje na niski dohodak te je dobar prijedlog o smanjenju te stope i njenoj primjeni na dohotke iznad 20.000 kuna.

Kao što i kaže ministar financija Zdravko Marić, reformom kod poreza na dohodak cilj je zadržati visokoobrazovane ljude u zemlji, što je važno s obzirom na sve veći odljev ljudi. No isto tako, to pomaže da i ulagači u visoku tehnologiju odluče investirati u zemlju.

Primjerice, IBM je bio zadovoljan kada mu je obećano da će do te reforme doći. I rasterećenje plaća povećanjem neoporezivog dijela dohotka može biti dobro, ali se mora istodobno voditi računa o smanjenju broja izuzeća, kojih je previše, primjerice onih za umirovljenike, za područja od posebne državne skrbi..., ali i treba natjerati na plaćanje poreza one koji to izbjegavaju.

Kod izmjena poreza na dohodak svakako treba voditi računa i o kompenzaciji za lokalne jedinice, kojima su ti porezi prihod. Dobra je vijest za poduzetnike i manji porez na dobit – na 18 posto, odnosno 12 posto za one manje, uzme li se u obzir da su neke zemlje napravile revoluciju ulaganja smanjenjem tog poreza.

Pa je tako porez na dobit u Irskoj samo 12,5 posto, u Rumunjskoj i Mađarskoj 16 posto, Sloveniji 17 posto... Najavljuje se i niža stopa PDV-a. Lovrinčević smatra da bismo trebali imati dvije porezne stope unutar PDV-a, ali i da se će se, vezano uz najavljene niže stope u poljoprivredi, i za energente trebati konzultirati s Europskom komisijom.

Savjeti, a ne samo represija

Uza sve promjene koje bi bile obuhvaćene općim poreznim zakonom, važno je donijeti, kažu stručnjaci, novi zakon o poreznoj upravi. Već godinama analitičari tvrde, a pogotovo poduzetnici, da je potreban drukčiji pristup poreznika prema njima.

Još je SDP-ov ministar financija Boris Lalovac zbog toga posjetio njemačke poreznike, a oni su prijatelji poduzetnicima i prvi put ih ne kažnjavaju nego savjetuju, ali ih pri svakom sljedećem prijestupu kažnjavaju jače. No to za sada kod nas nije zaživjelo.

REFORMA

Porez na promet nekretnina smanjuje se s 5 na 4 posto?

Autor: Ljubica Gatarić

Za stan procijenjen na 600.000 kuna porez na promet nekretnina pojeftinio bi 6000 kuna, s 30.000 na 24.000 kuna

Foto: Davor Višnjic/PIXSELL

Prema službenoj statistici, cijene novih stanova u Hrvatskoj u godinu dana pale su desetak posto, dok su se cijene starih stanova stabilizirale. Procjenjuje se da bi ove godine u Hrvatskoj moglo biti prodano oko 28.000 stambenih nekretnina, što je pet puta manje nego što ih se prodaje po malim oglasnicima. U prvom dijelu godine, navodi DZS, prodano je 1348 novih stanova, a cijena im se spustila na razine iz 2006.

Najdulja recesija

– Hrvatska ima najdulje razdoblje recesije u Europi, a oporavak tržišta nekretnina usporio je i značajan odlazak mladih ljudi. Ako se njihov odlazak ne zaustavi, prodaja stanova bit će još slabija – komentira istraživač Ekonomskog instituta Goran Buturac.

Porezna reforma koju najavljuje ministar financija Zdravko Marić jednim se dijelom odnosi i na prodaju nekretnina. Da bismo olakšali promet na tržištu nekretnina, stopu poreza na promet nekretnina smanjit ćemo na 4 posto, obećao je HDZ u svom izbornom programu.

– Navedeni je porez ostatak bivšeg ekonomskog sustava. Bilo bi mi puno draže da ga spuste na 1% jer je to prikladna stopa za sve mlade obitelji koje kupuju stan ili kupuju malo veći stan – komentira Josip Tica s Ekonomskog fakulteta Zagreb.

Za stan procijenjen na 600.000 kuna porez na promet nekretnina pojeftinio bi šest tisuća kuna, s 30 na 24 tisuće kuna. Još neko vrijeme treba pričekati da se vidi hoće li to smanjenje krenuti od početka iduće godine,

a Dubravko Ranilović, predsjednik Udruženja poslovanja nekretninama, kaže da je stanje na tržištu toliko osjetljivo da mu može naštetiti svaka priča o porezima. Otprije je poznato da se, počev od 2018. godine, priprema neki oblik jednostavnog poreza na nekretnine, koji bi bio podebljana komunalna naknada, a tek od 2020. oporezivanje nekretnina prema njihovoj vrijednosti. Hrvatska je jedna od rijetkih država članica EU koja nije uvela opći porez na nekretnine, no to ne znači da se kod nas ne plaćaju imovinski porezi, i to kroz komunalnu naknadu, porez na kuće za odmor, pa i porez na promet nekretninama koji iznosi 5 posto kupoprodajne vrijednosti. Rekorderi su Belgija i Velika Britanija, gdje se promjena vlasništva nad nekretninom oporezuje s 12 posto, a u osam država članica EU kupoprodajne se transakcije oporezuju s 5 do 9 posto. Jedino Estonija, Slovačka, Bugarska i Litva nemaju poreza na promet nekretnina, dok zemlje kao što su Italija ili Austrija takve transakcije oporezuju s 2 do 3 posto. Kao i kod nas, u većini zemalja predviđeni su izuzeci ili potpuno oslobođenje od plaćanja poreza na prvu nekretninu.

Probuditi tržište

– Dobrodošla je svaka mjera koja će pomoći buđenju tržišta. Dok će smanjenje poreza na promet nekretninama djelovati pozitivno, uvođenje poreza na nekretnine djelovat će u suprotnom smjeru. Generalno, porezna reforma ide u dobrom smjeru jer se bude pozitivna očekivanja, a o svakom konkretnom potezu moći će se govoriti kad se vide detalji. Treba ići u porezno rasterećenje gospodarstva i građana kako bi se otvorila radna mjesta i zadržali mladi ljudi – ističe Buturac. Nova se radna mjesta najviše stvaraju na tržištu usluga, no oporavak je počeo i u industriji, posebno prehrambenoj.

Porez na promet nekretnina smanjuje se s 5 na 4 posto?

Autor: Poslovni.hr

Za stan procijenjen na 600.000 kuna porez na promet nekretnina pojeftinio bi šest tisuća kuna, s 30 na 24 tisuće kuna.

Prema službenoj statistici, cijene novih stanova u Hrvatskoj u godinu dana pale su desetak posto, dok su se cijene starih stanova stabilizirale. Procjenjuje se da bi ove godine u Hrvatskoj moglo biti prodano oko 28.000 stambenih nekretnina, što je pet puta manje nego što ih se prodaje po malim oglasnicima. U prvom dijelu godine, navodi DZS, prodano je 1348 novih stanova, a cijena im se spustila na razine iz 2006.

– Hrvatska ima najdulje razdoblje recesije u Europi, a oporavak tržišta nekretnina usporio je i značajan odlazak mladih ljudi. Ako se njihov odlazak ne zaustavi, prodaja stanova bit će još slabija – komentira istraživač Ekonomskog instituta Goran Buturac.

Porezna reforma koju najavljuje ministar financija Zdravko Marić jednim se dijelom odnosi i na prodaju nekretnina. Da bismo olakšali promet na tržištu nekretnina, stopu poreza na promet nekretnina smanjit ćemo na 4 posto, obećao je HDZ u svom izbornom programu, piše Večernji list.

– Navedeni je porez ostatak bivšeg ekonomskog sustava. Bilo bi mi puno draže da ga spuste na 1% jer je to prikladna stopa za sve mlade obitelji koje kupuju stan ili kupuju malo veći stan – komentira Josip Tica s Ekonomskog fakulteta Zagreb.

Za stan procijenjen na 600.000 kuna porez na promet nekretnina pojeftinio bi šest tisuća kuna, s 30 na 24 tisuće kuna. Još neko vrijeme treba pričekati da se vidi hoće li to smanjenje krenuti od početka iduće godine, a Dubravko Ranilović, predsjednik Udruženja poslovanja nekretninama, kaže da je stanje na tržištu toliko osjetljivo da mu može naštetiti svaka priča o porezima. Otprije je poznato da se, počev od 2018. godine, priprema neki oblik jednostavnog poreza na nekretnine, koji bi bio podebljana komunalna naknada, a tek od 2020. oporezivanje nekretnina prema njihovoj vrijednosti.

Hrvatska je jedna od rijetkih država članica EU koja nije uvela opći porez na nekretnine, no to ne znači da se kod nas ne plaćaju imovinski porezi, i to kroz komunalnu naknadu, porez na kuće za odmor, pa i porez na promet nekretninama koji iznosi 5 posto kupoprodajne vrijednosti. Rekorderi su Belgija i Velika Britanija, gdje se promjena vlasništva nad nekretninom oporezuje s 12 posto, a u osam država članica EU kupoprodajne se transakcije oporezuju s 5 do 9 posto. Jedino Estonija, Slovačka, Bugarska i Litva nemaju poreza na promet nekretnina, dok zemlje kao što su Italija ili Austrija takve transakcije oporezuju s 2 do 3 posto. Kao i kod nas, u većini zemalja predviđeni su izuzeci ili potpuno oslobođenje od plaćanja poreza na prvu nekretninu.

EIZG povećao prognozu rasta na 2,6 posto u 2016.

Autor: Ana Blašković

Foto: J. Galoić/PIXSELL

Potaknut visokim stopama rasta u prvoj polovici godine Ekonomski institut značajno korigirao očekivanja.

Potaknut neočekivano dobrim brojkama o rastu, Ekonomski institut Zagreb korigirao je prognozu rasta BDP-a na 2,6 posto u 2016. te 2,7 posto u 2017.

"Osnovni razlozi su vrlo povoljna kretanja prometa od trgovine na malo, snažan oporavak investicija, visoka stopa rasta državne potrošnje u drugom tromjesečju, očekivanja rekordno uspješne turističke sezone te i dalje prisutni deflacijski pritisci koji realni rast BDP-a čine većim od nominalnog", ističe EIZG. Potrošnja kućanstva porasla je u prvoj polovici godine za čak 3,1 posto, najviše od 2008., a do kraja godine očekuje se da dosegne 2,6 posto.

S najavljenim izmjenama poreza na dohodak i PDV-a, rast u 2017. mogao bi premašiti očekivanih 2,4 posto. Sa 2,6 posto godišnja potrošnja države također bilježi rekordni skok od 2009., najvjerojatnije zbog zaostalih plaćanja i zapošljavanja prije pada Vlade u lipnju, dok je 2017. nepoznanica dok nova vlast ne objavi prioritete. Privatne investicije porasle su visokih 6,3 posto te uz pretpostavku trenda oporavka i skorog formiranja Vlade, ulaganja bi se mogla opraviti na 4,5 posto te dosegnuti 4,2 posto u 2017. Izvoz će usporiti na 5,9 posto (5% u 2017.), a uvoz porasti šest u 2016. (5,5 posto 2017.). S obzirom na visinu proračunskog deficita i oporavak, manjak će nastaviti padati prema 2,3 posto te 2,1 posto u 2017.

"To znači da će deficit u ovoj godini zadovoljiti uvjete EK i da u 2017. možemo očekivati formalno zadovoljavanje uvjeta za izlazak iz procedure prekomjernog deficita. No, sva očekivanja vezana za javne financije u velikoj su mjeri određena razvojem političke situacije, sastavljanjem nove Vlade i većine u Saboru te budućim promjenama ekonomske politike", navode iz EIZ-a.

DOBRA PROGNOZA

Ekonomski institut Zagreb znatno povećao procjenu rasta BDP-a za ovu godinu, na čak 2,6 posto

Autor: Hina

Foto: Boris Kovačev / CROPIX

Potaknuti neočekivano visokim stopama rasta realnog BDP-a u prvoj polovici godine te dostupnim pokazateljima za treće tromjesečje, analitičari Ekonomskog instituta, Zagreb (EIZ) povišali su svoju prognozu gospodarskog rasta za ovu godinu s 1,9 na 2,6 posto, a za 2017. s 2,1 na 2,7 posto.

"Osnovne razloge promjene prognoza pronalazimo u vrlo povoljnim kretanjima prometa od trgovine na malo, snažnom oporavku investicija, visokoj stopi rasta državne potrošnje u drugom tromjesečju, očekivanjima rekordno uspješne turističke sezone te u i dalje prisutnim deflacijskim pritiscima koji realni rast BDP-a čine većim od nominalnog", objavili su u četvrtak iz EIZ-a povom izdanja novog broja njihove kvartalne publikacije "Croatian Economic Outlook Quarterly".

Pojašnjavajući svoju pozitivnu korekciju prognoza za ovu i iduću godinu, iz EIZ-a podsjećaju da je, nakon rasta od 1,2 posto u 2015., potrošnja kućanstava u prvoj polovici ove godine skočila za 3,1 posto na godišnjoj razini, što je najviša stopa rasta još od 2008. godine. Takav rast ponajprije pripisuju uspješnom početku turističke sezone te i dalje vrlo niskim cijenama nafte.

"S obzirom na vrlo povoljna očekivanja vezana uz turizam u trećem tromjesečju i nastavak oporavka potrošačkog optimizma, očekujemo kako bi potrošnja kućanstava u ovoj godini mogla porasti za 2,6 posto. Stopa rasta u sljedećoj godini mogla bi biti nešto niža, oko 2,4 posto, ponajprije zbog baznog efekta. Ipak, ukoliko se ostvare najavljene izmjene poreza na dohodak i poreza na dodanu vrijednost, moguće je da rast potrošnje kućanstava bude i veći u 2017. godini", drže analitičari EIZ-a.

Očekuju i zadržavanje visoke stope povećanja investicija - one su u drugom ovogodišnjem kvartalu rasle na godišnjoj razini za visokih 6,3 posto, a analitičari EIZ-a, uzimajući u obzir rast iz prve polovice godine te

očekivani oporavak domaće aktivnosti, uz pretpostavku da će se nova Vlada formirati u što skorijem roku, u ovoj godini očekuju značajan oporavak investicija, po stopi od 4,5 posto u odnosu na 2015. godinu. Sljedeće godine taj bi rast mogao biti nešto manji, oko 4,2 posto.

Nasuprot tome, do kraja godina očekuju usporavanje državne potrošnje, koja je u drugom tromjesečju na godišnjoj razini zabilježila rast od čak 2,6 posto, što je najviša stopa rasta od kraja 2009. godine.

"Ovakav neočekivani rast najvjerojatnije je posljedica namirivanja zaostalih plaćanja i novog zapošljavanja u kratkom razdoblju između privremenog financiranja u prvom tromjesečju i izglasavanja nepovjerenja Vladi sredinom lipnja. S obzirom na to da će Vlada biti tehnička u većem dijelu druge polovice godine, očekujemo da će rast državne potrošnje usporiti do kraja godine. Ipak, prva polovica godine već je uvelike odredila stopu rasta državne potrošnje za koju očekujemo da će na godišnjoj razini iznositi 1,1 posto", navode iz EIZ-a.

Dodaju kako je, pak, prognoza za 2017. uvjetovana neizvjesnostima vezanim uz prioritete nove Vlade te su stoga zaržali ranije prognoziranu stopu rasta od 0,9 posto.

Moguć izlazak iz procedure prekomjernog deficita u 2017.

Blago usporavanje očekuju i kod rasta izvoza, i to i u ovoj i u sljedećoj godini, uz istodobni nastavak oporavka uvoza. Tako očekuju da bi izvoz u ovoj godini mogao rasti stopom od 5,9 posto prije nego uspori na 5 posto u 2017., dok bi uvoz ove godine, prema procjenama EIZ-a, rastao za 6 posto u ovoj i 5,5 posto u idućoj godini.

"S obzirom na ovo ubrzavanje rasta uvoza, tekući račun bilance plaćanja će i dalje biti u suficitu, ali nešto manjem nego što smo očekivali ranije, 3,6 posto BDP-a u ovoj i 1,9 posto BDP-a u sljedećoj godini", očekuju u EIZ-u.

Uzimajući u obzir proračunski deficit u 2015. godini i oporavak gospodarstva zabilježen u prvoj polovici godine, pak, u Ekonomskom institutu očekuju da će se deficit ove godine nastaviti smanjivati prema 2,3 posto BDP-a, a u 2017. prema 2,1 posto.

"To znači da će deficit u ovoj godini zadovoljiti uvjete Europske komisije i da u 2017. godini možemo očekivati i formalno zadovoljavanje svih uvjeta za izlazak iz procedure prekomjernog deficita. No, sva očekivanja vezana za javne financije u velikoj su mjeri određena razvojem političke situacije, sastavljanjem nove Vlade i većine u Saboru te budućim promjenama ekonomske politike", navode iz EIZ-a.

U godinu dana dobili smo 8000 umirovljenika više

Autor: Ljubica Gatarić

Danijel Nestić s Ekonomskog instituta očekuje još 40.000 umirovljenika do 2030., približno 4000 godišnje, nakon čega će uslijediti pad

Foto: Patrik Macek/PIXSELL

U godinu dana Hrvatska je povećala broj umirovljenika za približno 8000! Na to povećanje utjecala su dva odvojena procesa, jedan je što se smanjio broj umrlih, a drugi što je ubrzan priljev novih korisnika. U prvih sedam mjeseci u mirovinu je otišlo 29.390 osoba – oko 2500 više nego lani u istom razdoblju. Pojačano su se dobivale starosna, invalidska i prijevremena starosna mirovina, a u laganom je padu jedino broj novih korisnika obiteljske mirovine. U prosjeku, najveće su mirovine određene dugogodišnjim osiguranicima – ljudima koji su se zaposlili prije dvadesete godine života te su u ranim šezdesetima imali više od 40 godina staža. Ove je godine u mirovinu otišlo 3258 dugogodišnjih osiguranika, a 42 godine prosječnog radnog staža donijele su im 3300 kuna mjesečne mirovine. Trideset godina staža, koliko je u prosjeku radilo oko 11 tisuća osoba koje su otišle u starosnu mirovinu, donijelo im je 2100 kuna mjesečne mirovine.

Danijel Nestić, istraživač Ekonomskog instituta Zagreb, navodi da bi se ukupan broj umirovljenika trebao lagano povećavati sve do 2030. godine, pri čemu bi tada mogao biti za 40-ak tisuća veći nego u 2016., kad imamo 1,23 milijuna umirovljenika.

– U sljedećim godinama projicirali smo godišnje povećanje za otprilike 3-4 tisuće uz postupno usporavanje prema 2030., nakon čega bi se broj umirovljenika trebao smanjivati – ističe Nestić. Rast je prvenstveno određen demografskim faktorima, ali je i pod utjecajem dosadašnje strukture umirovljenika te promjenama mirovinskog sustava.

– Svaka najava promjena u mirovinskim propisima može motivirati ljude da se odluče za mirovinu ranije nego što bi se inače odlučili procijene li da im je to povoljnije. Moguće je da su najave ubrzavanja rasta zakonske dobi za odlazak u mirovinu te značajnijeg umanjenja mirovine u slučaju prijevremenog umirovljenja dovele do porasta tijekom ove godine – ističe Nestić.

Postojeća je Vlada najavljivala ranije povećanje radnog vijeka na 67 godina.

NEUGODNO IZNENAĐENJE

Što se to dogodilo? Po prvi put hrvatski uvoz iz Srbije veći od izvoza

Autor: Adriano Milovan

Foto: Vlado Kos / CROPIX

Kada Državni zavod za statistiku uskoro bude objavio detaljnije podatke o robnoj razmjeni Hrvatske sa svijetom, hrvatsku bi javnost moglo dočekati neugodno iznenađenje.

Naime, prema podacima Privredna komora Srbije (PKS), naš je istočni susjed u trgovini s Hrvatskom u prvih sedam mjeseci ove godine ostvario suficit, što znači da je Hrvatska u robnoj razmjeni sa Srbijom bila u minusu. I to prvi put od završetka Domovinskog rata.

Prema tim podacima, Srbija je u Hrvatsku u prvih sedam mjeseci izvezla robe u vrijednosti od 256,5 milijuna eura, što je rast od 13,9 posto u odnosu na isto lanjsko razdoblje. Istodobno, hrvatski je izvoz u Srbiju, tvrde u PKS-u, iznosio 244,7 milijuna eura, što je samo 0,2 posto više.

Proizlazi da je Srbija u prvih sedam mjeseci 2016. bila u plusu od 11,8 milijuna eura u robnoj razmjeni s Hrvatskom. Prekretnica se, tvrde u Beogradu, dogodila u travnju.

Hrvatska statistika zasad ne daje takve podatke. Prema posljednjim dostupnim podacima DZS-a, onima za prvih šest mjeseci ove godine, Hrvatska je i dalje bila u plusu u robnoj razmjeni sa Srbijom. No, taj je plus sve manji. Naime, ukupna vrijednost roba koje je Hrvatska u prvih šest mjeseci ove godine izvezla u Srbiju iznosila je 241,93 milijuna eura, što je dva posto manje nego lani. Uvoz iz Srbije u istom je razdoblju porastao čak 16,2 posto, dosegovši vrijednost od 227,03 milijuna eura. To znači da smo u prvom polugodištu 2016. u trgovini sa Srbijom bili u plusu nešto manjem od 15 milijuna eura.

I podaci DZS-a, kao i HGK, pokazuju da se hrvatski plus u trgovini s istočnim susjedom već godinama topi. Ovdje, naravno, treba upozoriti da se podaci o izvozu i uvozu roba (i usluga) među zemljama često ne podudaraju, pa nije isključeno ni da hrvatski podaci za prvih sedam mjeseci na kraju ponovno iskažu suficit u robnoj razmjeni s tom državom. No, činjenica je da su vremena u kojima su naše tvrtke na srbijansko tržište

izvozile daleko više nego što su s tog tržišta uvezile daleko iza nas. Primjerice, kako pokazuju podaci HGK, još 2014. u trgovini sa Srbijom smo ostvarivali suficit od 153,8 milijuna eura, dok smo prošlu godinu zaključili s viškom u robnoj razmjeni s tom zemljom od 129,2 milijuna eura.

- Činjenica je da se suficit koji Hrvatska ima u robnoj razmjeni sa Srbijom smanjuje. To je primarno posljedica 'šetanja' velikih sustava, poput Agrokora i Atlantic grupe, koji tamo sve više proizvode, dok se na našem tržištu sve više troše proizvodi koji se proizvedu u Srbiji - ističe Željko Lovrinčević iz zagrebačkog Ekonomskog instituta. Veliku ulogu u tome ima, dodaje Lovrinčević, i jak hrvatski turistički sektor. Naime, rast hrvatskog turizma pogoduje uvozu prehrambenih proizvoda iz Srbije. Zbog svega toga Lovrinčević i u budućnosti očekuje nastavak trenda rasta uvoza iz Srbije.

Na rast uvoza iz Srbije u velikoj mjeri utječu i trgovinski sporazumi. Tako je, primjerice, nakon rata okidač za rast robne razmjene bilo je sklapanje Ugovora o slobodnoj trgovini između Hrvatske i tadašnje SR Jugoslavije 2002. godine. Dodatni poticaj rastu robne razmjene između dvije zemlje dao je ulazak Srbije u Ceftu, u kojoj se tada nalazila i Hrvatska, 2007. godine. Nakon pristupanja Hrvatske EU, i na trgovinu naše zemlje i Srbije počele su se primjenjivati odredbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, koji je Beograd sklopio s Bruxellesom, a koji srbijanskim robama na tržištu Unije daje nešto povoljniji tretman od onoga koje robe iz EU-a imaju na srbijanskom tržištu.

Tri su kategorije Hrvata na internetu, u kojoj ste vi?

Autor: M.W.

Prosječan korisnik interneta u Hrvatskoj ne drži do stjecanja društvene moći, već u ostvarivanju svojih životnih ciljeva preferira biti nezavisan, kreativan i slobodan, pokazalo je nedavno provedeno istraživanje

U najnovijem broju Radnih materijala EIZ-a znanstvenici s Ekonomskog instituta, Zagreb, dr. sc. Edo Rajh i dr. sc. Jelena Budak, u suradnji sa studentom Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Mateom Žokaljem analiziraju strukturu osobnih vrijednosti korisnika interneta u Republici Hrvatskoj.

Cilj je analize omogućiti bolje razumijevanje ponašanja hrvatskih korisnika interneta u online okruženju. U tu je svrhu provedena telefonska anketa na uzorku od 2.060 korisnika interneta.

Rezultati analize podataka dobivenih iz anketnog upitnika ukazuju na to kako prosječan korisnik interneta u Hrvatskoj ne drži do stjecanja društvene moći, već u ostvarivanju svojih životnih ciljeva preferira biti nezavisan, kreativan i slobodan.

Korisnici interneta pri tome snažno vjeruju u benevolentno pomaganje drugima, iskrenost, odgovornost i odanost. Također poštuju tradiciju, samodisciplinu, sigurnost i konformizam.

Na internetu najviše hedonista, najmanje konformista

Autor: Bernard Ivezić

Ekonomski institut Zagreb korisnike interneta u Hrvatskoj podijelio u tri skupine; lovci na bogatstvo u zlatnoj sredini.

Hedonisti, lovci na bogatstvo i konformisti tri su profila kroz koje je moguće opisati sve korisnike interneta u Hrvatskoj, objavio je Ekonomski institut u Zagrebu u radnom materijalu "Tko su korisnici interneta u Hrvatskoj?".

Anketirali su 2060 korisnika interneta. Hedonisti su najbrojnija skupina internetskih korisnika u Hrvatskoj. Čine je osobe orijentirane na sebe i vlastite ciljeve. Dijele mnogo osobina s lovcima na bogatstvo, ali više se zalažu za univerzalne vrijednosti poput socijalne pravednosti, jednakosti i zaštite okoliša. Uglavnom su mlađi od 40 godina, u 53% slučajeva imaju srednjoškolsko obrazovanje.

U ovoj je skupini nešto više žena nego muškaraca. Drugu skupinu, lovce na bogatstvo, čine pojedinci orijentirani na stjecanje bogatstva, uspjeha, autoriteta i društvene moći. Oni ne drže do skromnosti, poslušnosti, benevolentnog pomaganja drugima, jednakosti i socijalne pravde. Mahom su posrijedi muškarci, mlađe i bolje obrazovane osobe s više od 10.000 kn mjesečnih prihoda. Ne pokazuju interes za prirodu, umjetnost i zaštitu okoliša.

Treću po veličini, ali neznatno manju od prethodne dvije, čine konformisti. Oni cijene sigurnost, tradiciju i dobrohotnost, ali i, kao i najveća skupina, socijalnu pravdu, jednakost i zaštitu okoliša. No, ne motivira ih ambicija. Mahom su posrijedi žene, stariji, korisnici s osnovnom i srednjom školom, nezaposleni, umirovljenici i osobe s malim primanjima.

Srbija u Hrvatsku više izvozi, nego uvozi, a najbolje nam prodaje ulje iz - Todorićevog Dijamanta

Autor: Branko Podgornik

To je primarno posljedica štanja velikih sustava, poput Agrokora i Atlantic grupe, koji tamo sve više proizvode, dok se kod nas troše proizvodi koji se proizvedu u Srbiji, smatraju ekonomisti

Privredna komora Srbije (PKS) pohvalila se da je Srbija prvi put u prošlom desetljeću postigla višak u trgovinskoj razmjeni s Hrvatskom. Izvoz Srbije u Hrvatsku u prvih sedam mjeseci bio je 11,8 milijuna eura veći od uvoza, a taj višak počeo se bilježiti u travnju ove godine, prema pisanju beogradske Politike.

Za hrvatsku javnost taj je preokret iznenađenje, jer Srbija uz Bosnu i Hercegovnu pripada rijetkim zemljama s kojima Hrvatska u robnoj razmjeni ima višak. U posljednjih šest godina hrvatski izvoz u Srbiju bio je otprilike 30 posto veći od uvoza iz te zemlje, pri čemu se trend polako mijenja u korist Srbije. Međutim, hrvatska statistika još nije primjetila obrat, jer ima podatke samo za prvo polugodište, ne i za srpanj. Hrvatska gospodarska komora (HGK) stoga nije htjela komentirati vijest.

– Prema podacima hrvatskog Državnog zavoda za statistiku (DZS), hrvatski izvoz u Srbiju još uvijek je veći od uvoza – kažu u HGK-u. U prvih šest mjeseci hrvatski izvoz u Srbiju iznosio je 241,9 milijuna eura, a uvoz 227 milijuna, što znači da je Hrvatska bila u plusu od 15 milijuna eura, prema podacima HGK-a. Ako je došlo do preokreta, on se očito dogodio u srpnju.

Politika objašnjava da je »došlo je do rasta izvoza hrane i životinja, pića i duhana, kemijskih proizvoda, strojeva i transportnih uređaja, raznih gotovih proizvoda« u Hrvatsku. Slično vjeruje i Željko Lovrinčević iz Ekonomskog instituta, koji je medijima rekao da se hrvatski višak u trgovinskoj razmjeni sa Srbijom zaista smanjuje, a to je »primarno posljedica štanja velikih sustava, poput Agrokora i Atlantic grupe, koji tamo sve više proizvode, dok se na našem tržištu sve više troše proizvodi koji se proizvedu u Srbiji«.

To potvrđuju i podaci HGK-a i PKS-a. Među pet proizvoda koje Srbija najviše izvozi u Hrvatsku nalazi se i suncokretovo ulje iz tvornice ulja Dijamant u Zrenjaninu, koju je Agrokor Ivica Todorića kupio prije desetak godina. Promatrači vjeruju da uvoz hrane iz Srbije raste jer je jeftinija, a Hrvatska ima sve veće potrebe – zbog rekordne turističke sezone, kao i zbog polaganog propadanja domaće poljoprivrede.

HGK ipak upozorava da se »izvozno-uvozni podaci između pojedinih zemlja često ne podudaraju«. Primjerice, Hrvatska je prilikom ulaska u EU morala djelomice mijenjati statističku metodologiju. Trgovinska razmjena između Hrvatske i Srbije lani je dosegla milijardu eura u oba smjera, pri čemu je hrvatski višak iznosio 129 milijuna eura, prema DZS-u. Za konačne podatke, kakvi god bili, trebat će pričekati barem do kraja ove godine.

Tema dana: Nezaposlenost mladih i dalje gorući problem

Mnogi se mladi danas nalaze u gotovo bezizlaznoj situaciji - kako oni koji su se specijalizirali za neko od obrtničkih zanimanja, tako i oni koji su se odlučili za jedan od oblika visokog obrazovanja.

Iako je tema nezaposlenosti mladih prisutna u javnom diskursu na dnevnoj razini, konkretna znanstvena istraživanja u Hrvatskoj su rijetka ili gotovo ne postoje. Do danas. Mnogo je truda u jedno takvo istraživanje uložila dr. sc. Iva Tomić, znanstvena suradnica sa zagrebačkog Ekonomskog instituta.

O nezaposlenosti u Temi dana govorili su tehnička ministrica rada i mirovinskog sustava dr. sc. Nada Šikić te jedan od najuspješnijih domaćih poduzetnika, dr. sc. Ivan Miloloža, predsjednik Uprave tvornice Munja.

Ova istraživanja su stara najmanje godinu dana i da se u ovih godinu dana trend dramatično promijenio u smislu da je situacija značajno bolja. Po nezaposlenosti smo dostignuli 1990., sa zaposlenima smo u 2009., dakle doba prije recesije. U ovom trenutku ima 16,9% manje mladih nezaposlenih nego lani. Naravno to nije nešto što naš zadovoljava, kazala je Šikić.

Ne treba zaboraviti koliko Hrvatska ima stanovnika manje u odnosu na 1990., koliko je u odnosu na 2009. godinu otišlo Hrvata iz Hrvatske, posebno mladih. To je osnovni razlog zašto je nezaposlenost pala u Hrvatskoj odnosno zašto se povećala zaposlenost. Također ne bih se složio, mislim da mi nismo definitivno izašli iz recesije, mi smo relativno prebrodili jedan dio koji vodi k putu izlaska iz recesije. Mislim da najgore ono što slijedi je ono što se u Hrvatskoj događa, a to je problem koji je aktualan, možda gori i od nezaposlenosti, - odlazak visoko obrazovanih ljudi iz Hrvatske, smatra Miloloža.

ISTRAŽIVANJE EKONOMSKOG INSTITUTA

Diploma nije jamstvo za posao

Autor: Ljubica Gatarić

Foto: Zoran Grizelj/Pixsell

Žene, rođeni izvan RH i mladi u unutrašnjosti češće bez posla

Svaka druga mlada osoba u dobi od 15 do 29 godina života se školuje, 29 posto mladih je zaposleno, a 16 posto njih je nezaposleno, pokazalo je istraživanje Ive Tomić, znanstvene suradnice s Ekonomskog instituta koja je predstavila projekt o mladima koji sufinancira Europska unija.

Među mladima koji rade, sedam od deset njih su u dobi od 25 do 29 godina, 27 posto ih je u dobi od 20 do 24 godine, dok je samo tri posto zaposlenih mladih ljudi u dobi od 18 ili 19 godina. S obzirom na to da se u razdoblju krize stopa nezaposlenosti mladih u Hrvatskoj značajno povećala, odnosno da je više nego dvostruko viša od stope nezaposlenosti za opću populaciju i treća po visini u EU, nije iznenađenje da se nezaposlenost mladih naglašava kao jedan od gorućih problema hrvatskog društva.

Tomić naglašava da za bolje razumijevanje odrednica nezaposlenosti mladih nije dovoljno razmatrati samo tradicionalne makroekonomske varijable, već je važno u obzir uzeti i različite strukturne i institucionalne čimbenike kao što su vlasništvo nad nekretninama za stanovanje, visoka razina korupcije, visoki udio doznaka iz inozemstva, ali i manje mogućnosti za život izvan roditeljskog doma.

Rezultati pokazuju da se stariji tinejdžeri (15-19 godina) suočavaju s rizikom nezaposlenosti kada nisu u obrazovanju, žena je među nezaposlenima više nego muškaraca, a veću vjerojatnost da će biti nezaposleni imaju i mladi stranog porijekla, odnosno oni rođeni izvan RH, jednako kao i oni rođeni u središnjoj, istočnoj ili jadranskoj Hrvatskoj, za razliku od sjeverozapadne Hrvatske.

Nezaposleni mladi uglavnom dolaze iz kućanstava s većim brojem članova. Tomić je pokazala da obrazovanje u zemljama zapadnog Balkana ima ograničen značaj na naknadno zapošljavanje. Marin Živković iz Mreže mladih naglasio je kako za mlade nije problem samo nezaposlenost nego i nedovoljna primanja za samostalan život čak i ako se zaposle.

Dubravka Matić iz Ministarstva rada kazala je da će se sustav profesionalnog usmjeravanja usmjeriti na još raniju dob, već u osnovnoj školi, dok je Predrag Bejaković s Instituta za javne financije dodao da se unatoč svim nedostacima stručno osposobljavanje koje se provodi preko Zavoda za zapošljavanje može smatrati uspješnim, ali da ne treba smetnuti s uma da to nije mjera namijenjena za zapošljavanje nego za osposobljavanje.

Dunja Potočnik s Instituta za društvena istraživanja naglasila je da mladi postaju socijalni slučajevi, radi čega ne treba biti protiv njihova odlaska, jer se na primjeru baltičkih zemalja pokazalo da se mnogi vraćaju kući nakon što steknu određeno iskustvo i kapital. No, problem je, kaže, što ni mladi ljudi nisu mobilni, a po istraživanju samo ih je 25 posto spremno za iseljenje, a toliki je i udio onih koji bi posao potražili u drugoj regiji.

TREĆE TROMJESEČJE

Upozorenje Ekonomskog instituta: Gospodarski rast usporava

Autor: Zoran Korda

Zagrebački ekonomski institut (ZEI) na konferenciji za medije u srijedu predstavio je najnovije prognoze gospodarskog rasta te nove indikatore za praćenje gospodarskih trendova. Iako je Institut revidirao godišnju stopu rasta BDP-a na više, upozorava kako u trećem tromjesečju sve upućuje na njegovo usporavanje

'Potaknuti donekle neočekivano visokim stopama rasta BDP-a u prvoj polovici godine te dostupnim pokazateljima za treće tromjesečje, stopu rasta smo značajno revidirali prema gore i ona sada za ovu godinu iznosi 2,6 posto', rekla je Marina Tkalec, analitičarka Ekonomskog instituta.

Za 2017. prognoza je podignuta na 2,7 posto, pri čemu Tkalec napominje kako će njezino ostvarenje u velikoj mjeri ovisiti o potezima nove vlade.

Najveći utjecaj na višu stopu rasta BDP-a imale su investicije koje su rasle po neočekivanoj visokoj stopi od 4,5 posto te potrošnja kućanstava koja je u prvoj polovici godine porasla za čak 3,1 posto, što je najviša stopa rasta još od 2008.

S druge strane, CEIZ indeks Ekonomskog instituta, koji pokazuje trenutni poslovni ciklus, upućuje na usporavanje rasta u trećem tromjesečju.

'Čak i ako uključimo izrazito dobre turističke rezultate, na temelju CEIZ indeks procjenjujemo rast BDP-a u trećem kvartalu od 2,2 posto', rekla je Maruška Vizek, ravnateljica Ekonomskog instituta.

Indeks financijskih uvjeta

Znanstvenica Tajana Barbić predstavila je novi indeks Ekonomskog instituta, koji će pratiti financijske uvjete poslovanja u Hrvatskoj. 'Indeks financijskih uvjeta (IFIS) je indikator koji pruža informacije o prosječnom financijskom stanju u ekonomiji, a ta informacija može biti važna odrednica za očekivanja i shodno tome za daljnju gospodarsku aktivnost', naglasila je Barbić.

IFIS indeks objavljuivat će se svaka tri mjeseca, a pokazivat će da li se financijski uvjeti poboljšavaju (smanjenje vrijednosti) ili zaoštravaju (povećanje vrijednosti). U indeks je uključeno 28 varijabli (20 domaćih i 8 inozemnih) koje utječu na uvjete financiranja u Hrvatskoj. Varijable koje imaju najviše utjecaja na indeks su kamate na tržištu novca, kamate na depozite i prinos na državne obveznice.

Prema istraživanju EIZ-a, u drugom su se tromjesečju ove godine financijski uvjeti nastavili ublažavati, tek s kratkim pooštrenjem uvjeta u lipnju zbog neizvjesnosti Brexita.

Trend ublažavanje financijskih uvjeta u Hrvatskoj traje još od trećeg tromjesečja 2015. godine, i to nakon što su se smirili dužnički problemi u Grčkoj, ističu analitičari EIZ-a.

IFIS također pokazuje da su blažim financijskim uvjetima u drugom tromjesečju u odnosu na prvo tromjesečje, ali i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, pogodovali ublaženi domaći financijski uvjeti, dok se inozemna komponenta financijskih uvjeta pooštrila uslijed neizvjesnosti vezanih za britanski referendum o izlasku iz Europske unije. To se osjetilo i na ukupnim hrvatskim financijskim uvjetima koji su u lipnju blago pooštreni u odnosu na svibanj.

Ekonomski institut revidirao je i postojeći CEIZ indeks tako da on sada uključuje veći broj ekonomskih serija važnih za formiranje ekonomskog ciklusa.

Između ostaloga, u indeks su uključeni i podaci o kretanju BDP-a što omogućuje prognozu godišnje stope rasta BDP-a i tri mjeseca prije službene objave Državnog zavoda za statistiku. Tako je početkom rujna objavljeno da bi stopa rasta realnog BDP-a u trećem tromjesečju mogla iznositi 2,2 posto.

'U drugom tromjesečju i početku trećeg tromjesečja kao da smo dosegli nekakav plafon, kao da gospodarstvo više nema snage da ostvari stopu rasta veću od 2,5 posto. Na početku ulaska u EU bili smo treća najbogatija nova članica, a danas smo druga najsiromašnija, iza Bugarske, jer nemamo dovoljno veliku stopu rasta', rekla je Vizek.

Kao prioritetne reforme koje bi trebala prevesti nova vlada u cilju povećanja gospodarskog rasta, Vizek je izdvojila reformu javnih poduzeća i upravljanja državnom imovinom, reformu jedinica lokalne samouprave te restrukturiranje javne potrošnje.

EKONOMSKI INSTITUT ZAGREB

Dosegnuli smo plafon, ekonomija će sada usporiti

Autor: Zoran Korda

Foto: Jurica Galoić/Pixsell

Politička neizvjesnost i izostanak reformi ne daju da prebacimo malo više, kaže Maruška Vizek, nova ravnateljica instituta

Zagrebački Ekonomski institut procjenjuje da je gospodarstvo doseglo plafon i slijedi usporavanje rasta na 2,2 posto u trećem kvartalu. Pokazuje to dorađeni indeks CEIZ koji daje mjesečnu ocjenu stanja gospodarstva i mjesečnu projekciju stope rasta BDP-a u tekućem tromjesečju.

– Do usporavanja dolazi čak i uz odlične pokazatelje u turizmu. To je i dalje rast, to je i dalje dobro, no početak rasta koji je koindicioirao s dolaskom Milanovićeve Vlade dosegnuo je plafon u drugom ovogodišnjem tromjesečju i gospodarstvo nema snage povući više od toga. Hrvatska je u dva desetljeća od treće po bogatstvu tranzicijske države došla u poziciju druge po siromaštvu, s velikom vjerojatnošću da će nas prešći i Bugarska – istaknula je Maruška Vizek, nova ravnateljica Ekonomskog instituta.

Usporavanje je jednim dijelom rezultat političke neizvjesnosti, ali i izostanka reformi koje bi pogurale "malo više" od ovoga što imamo. Na pitanje koje su to tri-četiri ostvarive reforme koje mora provesti nova Vlada, Vizek je odgovorila da su sve reforme ostvarive, samo je pitanje postoji li politička volja da se one provedu.

– Odnos prema javnim poduzećima bit će lakmusov papir koji će pokazati koliko je nova vlast spremna na promjene. S vremena na vrijeme stranke se sjete javnih poduzeća i krenu s pričom o profesionalizaciji uprave, ali nitko tome nije prišao doista ozbiljno – kaže Vizek koja smatra da stranke zadržavaju status quo i utjecaj nad javnim poduzećima iz pragmatičnih razloga.

Ona godišnje troše 160 milijardi kuna, a kako stranke preko javnih poduzeća ostvaruju političku moć, ne žele ih se odreći. Stranke bježe i od reforme lokalne uprave jer rascjepkana organizacijska struktura omogućuje da se velik broj stranačkih kadrova smjesti u lokalnu vlast i tvrtke iz kojih kontroliraju stanje na terenu.

– U kampanji se nije govorilo o restrukturiranju javne potrošnje nego o promjenama poreza, što je loše. Česte promjene pravila poslovanja uništavaju i najbolje poduzetnike – ističe Vizek.

Osim doradenog indeksa CEIZ, Ekonomski institut razvio je još jedan alat za mjerenje financijskog stanja u ekonomiji – mjesečni indikator financijskih uvjeta IFIS koji prati tridesetak različitih parametara na domaćem i inozemnim tržištima na osnovi kojih pruža informacije o prosječnom financijskom stanju u ekonomiji.

IFIS pokazuje ublažavanje financijskih uvjeta u drugom tromjesečju 2016., a trend ublažavanja traje još od trećeg tromjesečja 2015. nakon što su se smirili dužnički problemi u Grčkoj. Procjena je Ekonomskog instituta da će hrvatski BDP ove godine rasti 2,6 posto, a iduće 2,7 posto.